

Vlaams
Parlement

vergadering **C288**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 20 mei 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over beleidsparticipatie voor ouders van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften – 3244 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het creëren van een fiscaal gunstig klimaat voor investeringen in het onderwijs – 3275 (2020-2021)	6
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verdere verloop van het academiejaar in het volwassenenonderwijs in het licht van de coronacrisis – 3335 (2020-2021)	10
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het project 'Mentaal Welzijn' van de Vlaamse Vereniging van Studenten – 3357 (2020-2021)	15
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van mentoren op leerwerkplekken vanuit onderwijs – 3358 (2020-2021)	21
VRAAG OM UITLEG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over inburgeringscursussen aan de centra voor basiseducatie – 3404 (2020-2021)	24
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de leermiddelen van Digisprong voor het buitengewoon onderwijs – 3418 (2020-2021)	30

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over beleidsparticipatie voor ouders van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften – 3244 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, begin maart 2018 publiceerden diverse belangenorganisaties van personen met specifieke onderwijsbehoeften en erkende ouderkoepelverenigingen een rapport met een plan van aanpak voor de beleidsparticipatie voor ouder- en belangenorganisaties van personen met een handicap. Het was de toenmalige minister van Onderwijs Crevits die hun daarvoor een projectsubsidie had toegekend. De Vlaamse overheid had toen namelijk als duidelijke doelstelling om de maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid van het middenveld van personen met een handicap te verhogen binnen het beleidsdomein Onderwijs. Er was nood aan een structuur die beleidsparticipatie door personen met een handicap mogelijk maakte.

In het rapport komt men uiteindelijk tot een drietal concrete pistes om de nodige participatie te implementeren, waarbij een decretale verankering en informeel overleg telkens als uitgangspunten worden genomen. Het platform zou apart kunnen worden opgericht als een vzw of ander rechtspersoon met een officieel statuut. Een tweede mogelijkheid is dat het platform zou worden ondergebracht als een project bij een bestaande ouder- of belangenorganisatie. Een derde mogelijkheid is dat het platform zou worden ondergebracht bij Niets Over Ons Zonder Ons (NOOZO) of de Vlaamse adviesraad voor personen met een handicap. Tot daar het rapport uit 2018.

Minister, het thema is vandaag erg actueel, want er is heel wat te doen rond het nieuwe ontwerp van decreet inzake leersteun dat in de pipeline zit. De nodige structuur om belangenorganisaties van personen met specifieke onderwijsbehoeften een stem te geven is er tot op vandaag helaas nog niet.

Daarom deze vragen. Hoe garandeert u de nodige inspraak en participatie van deze belangengroepen zonder ze met de nodige middelen te ondersteunen? Welke plannen hebt u met betrekking tot dit voorstel over deze beleidsparticipatiestructuur? Welke partners zult u betrekken bij het uitwerken van uw plannen? Op welke manier zult u dat doen? Hoe zult u deze belangenorganisaties voor personen met specifieke onderwijsbehoeften betrekken bij het tot stand komen van het nieuwe decreet inzake leersteun? Bij het tot stand komen van de ondersteuningsnetwerken werd in de schoot van het onderhandelingscomité een stuurgroep opgericht, die in de overgangperiode de werkzaamheden mee opvolgde. Hieraan werd decretaal de mogelijkheid toegevoegd om vertegenwoordigers van belangenverenigingen uit te nodigen. Hoe vaak kwam deze stuurgroep samen en werden daarbij dan systematisch ook vertegenwoordigers van belangenverenigingen uitgenodigd?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Goeiemiddag. Het is zo dat er in de voorbije regeerperiodes eigenlijk al een vorm van informeel overleg bestond met de erkende ouderverenigingen en belangenorganisaties van ouders van kinderen met een beperking. Ook in deze regeerperiode is er met die groep overleg gepleegd. Ik zal ook over de conceptnota inzake leersteun formeel advies vragen aan de Vlaamse adviesraad handicap. Ook in het verdere traject zullen we bekijken op welke manier we de zorgen en noden van vertegenwoordigers van kinderen met een beperking, dus ook van de ouders ervan, zullen inbedden in de beleidsontwikkeling, maar ik bekijk

dat vrij pragmatisch, veeleer dan te werken met nieuwe structuren. De stem van die ouders kan daarnaast immers zeker ook worden gehoord via de bestaande ouderkoepelverenigingen, die dan ook nog eens deel uitmaken van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), dus van het officiële adviesorgaan.

De conceptnota over leersteun die in voorbereiding is, bevat als een van de speerpunten dat elk kind en zijn of haar ouders snelle, duidelijke en bruikbare informatie moeten krijgen en bij het ondersteuningsproces moeten worden betrokken. Ik heb echter niet de intentie om opnieuw nog een bijkomende beleidsparticipatiestructuur op te richten. Ik bekijk het, zoals gezegd, eerder pragmatisch. Er zijn al wel wat officiële adviesorganen ter zake.

De stuurgroep waar u naar verwijst, wordt in het kader van het decreet Leersteun niet specifiek samengeroepen. Het decretale mandaat van die stuurgroep beperkte zich ook tot de voorbereiding, de opvolging en de aansturing van de invoering van ondersteuningsnetwerken. Het overleg rond leersteun wordt bilateraal of met onderwijsverstrekkers, met de sociale partners, de vakorganisaties en ouder- en belangenorganisaties apart gevoerd. We hebben daar al heel veel gesprekspartners. Met die gesprekspartners, aangevuld met de officiële adviesorganen en dan nog eens met de informele kanalen hoop ik dat we toch vrij ruim kunnen gaan in de zoektocht naar draagvlak.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. U hebt het over informeel overleg en u wilt het pragmatisch aanpakken. Ergens snap ik de vragen wel van de ouders van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Ze willen garanties en zekerheid. Ze willen ook betrokken worden bij het uitwerken van onder andere het decreet Leersteun. Maar ze willen ook garanties dat ze gehoord worden als er belangrijke beslissingen genomen worden die hen of hun kinderen raken.

Er zijn natuurlijk ook verschillende organisaties naast elkaar. U zegt dat er omtrent het nieuwe decreet bilaterale gesprekken zijn. Welke ouderbelangenorganisaties zijn er dan specifiek uitgenodigd? Ik las in de nieuwsbrief van Onderwijs Vlaanderen, van Klasse, dat u een conceptnota met de contouren van het decreet en het leersteunmodel ter goedkeuring zou voorleggen. Wat is de timing daar? We lazen ook dat dit leersteunmodel en dat nieuwe decreet zou ingaan op 1 september 2022. Betekent dat dan ook dat we nog ergens een decretale regeling moeten voorzien om dit opnieuw uit te stellen? Hoe ziet u dat dan precies?

Ik las ook het tweede coronarapport van Ouders voor Inclusie en het Steunpunt voor Inclusie met de titel 'Corona is een aanval op inclusie'. Corona treft natuurlijk iedereen, maar onevenredig hard jongeren en kinderen in inclusietrajecten. Hebt u die aanbevelingen ook gelezen of gezien? Er wordt een paar keer verwezen naar 'call for action': hoe kunnen we inclusie heropbouwen? Hebt u daar met de verenigingen ook over gesproken?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil even aansluiten om er inderdaad toch op te wijzen of in mee te gaan dat het draagvlak voor het nieuwe Leersteundecreet toch een heel belangrijk gegeven is. Het M-decreet is enkele jaren geleden gelanceerd op een moment dat er eigenlijk helemaal geen draagvlak voor was, of toch veel te weinig. Er werd ook heel veel verwacht van het M-decreet. Daarom is het natuurlijk belangrijk dat we dat gegeven van draagvlak niet vergeten in dat nieuwe Leersteundecreet. Het is natuurlijk een feit dat daar iedereen en zo veel mogelijk partners bij betrokken moeten worden. Minister, in het Vlaams regeerakkoord geeft u

ook aan dat er zeker een pragmatische en realistische invulling gegeven moet worden aan de begeleiding van kinderen met zorgnoden. Het is natuurlijk normaal dat ouders van kinderen met specifieke onderwijsbehoeften zich daarin aangesproken voelen en daar ook graag bij betrokken zijn.

Minister, ik begrijp dat de stuurgroepen waar collega Vandromme naar verwijst, niet meteen betrokken worden in het kader van het ontwerpen, opmaken en uitschrijven van het decreet Leersteun. Dat begrijp ik heel goed. Ouders zijn natuurlijk ervaringsdeskundigen, maar natuurlijk ook maar ervaringsdeskundige over hun kind. Ze hebben daarom niet altijd een beleidsmatige visie. U geeft terecht aan dat er andere belangengroepen zijn, er zijn ouderverenigingen van kinderen met een beperking, er zijn belangengroepen van ouders met kinderen met een beperking en dat die natuurlijk wel uw partners zijn in de gesprekken. Ik denk dat het inderdaad belangrijk is om hier toch enige nuance te leggen, zonder natuurlijk te vergeten dat de ouders hun plaatsen moeten vinden in dat hele Leersteundecreet en dat we zo inclusief mogelijk moeten proberen te werken.

Verder wil ik aansluiten bij een vraag die mevrouw Vandromme in de tweede ronde heeft gesteld, namelijk over de erkende ouderverenigingen. Welke verenigingen zijn dat dan precies? Zijn dat de verenigingen van alle scholen buitengewoon onderwijs? Of zijn dat overkoepelende organisaties waar u dan mee aan de tafel zit?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, in het hele traject dat we doorlopen met kinderen – gewoon onderwijs als het kan, buitengewoon onderwijs als het nodig is – is het belangrijk, in het belang van de leerwinst en het welbevinden van de kinderen en voor de haalbaarheid en draagbaarheid voor onze leerkrachten en medeleerlingen gewoon onderwijs, om de ouders van de kinderen in kwestie genoeg mee te nemen en te waken over de verstaanbaarheid voor de ouders in kwestie. De laatste tijd heb ik al heel dikwijls moeten proberen uit te leggen wat het verschil is tussen een gemotiveerd verslag en een verslag. Dat zijn totaal andere dingen en ouders begrijpen dat gewoon niet. Zinnen als 'Op het multidisciplinair overleg (MDO) hebben we op basis van het verslag van uw kind beslist om over te gaan tot een individueel aangepast curriculum (IAC)' begrijpen ouders niet, laat staan dat het draagvlak vergroot om over te gaan tot een IAC en te bekijken of er al dan niet meer leerwinst kan worden gegenereerd voor het kind in het buitengewoon onderwijs. Ik doe de oproep, aansluitend bij wat mevrouw Krekels zei, om ervoor te zorgen dat de ouders van de kinderen in kwestie het begrijpen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wie wordt allemaal al gezien? Dat is een hele resem aan organisaties die al op het kabinet zijn gepasseerd. Je hebt de officiële adviesorganen. Er is natuurlijk de Vlor waarin de ouderkoepelverenigingen vertegenwoordigd zijn. Er is NOOZO, de Vlaamse adviesraad handicap. Daarnaast is er de vzw GRIP, Ouders voor Inclusie, Steunpunt voor Inclusie, het Minderhedenforum, het Netwerk tegen Armoede, de Koepel van Ouderverenigingen, de Vlaamse Vereniging Autisme en Doof Vlaanderen. Er zijn dus wel wat organisaties en vertegenwoordigers allerhande die we vanuit die pragmatiek proberen te betrekken. Ik heb het dan nog niet gehad over Unia. Ik probeer ervoor te zorgen dat de deur openstaat en dat we vertegenwoordigers allerhande horen. Ik heb met een niet-limitatieve opsomming al wel inzage gegeven in hoe breed het veld wel is. Voor mij is pragmatiek het belangrijkste.

Dan kom ik tot de timing. Ik zou de conceptnota graag volgende maand op de regering brengen.

Ik ben het volledig eens met de bekommernis om de terminologie. Ik moet bekennen dat ik anderhalf jaar geleden, geen onderwijsexpert zijnde, geschrokken ben van de complexiteit van het jargon, van de terminologie allerhande, ook van de

vrij ontoegankelijke constructies die resultanten zijn – snap ik wel – van heel doorwrochte compromissen, maar aan het einde van de rit wel heel moeilijk te vatten zijn. Daardoor zijn heel wat ouders onzeker, gewoon omdat het hen ontbreekt aan doorzicht in de procedures en structuren.

Dat zou dus ook wel een bekommernis zijn, dat we op dat vlak naar een veel bevattelijker systeem zouden kunnen gaan, dat gewoon beter uitlegbaar is, en dat we dat ook trachten te toetsen, als het bijvoorbeeld over de ouders gaat, dat we dat ook aan hen trachten voor te leggen. Want ik moet ook zeggen dat bepaalde belangengroepen en vertegenwoordigers dan weer volledig mee zijn in dat jargon. Daar moeten we dat dus niet aftoetsen, maar wel bij zoveel mogelijk gewone ouders, die er misschien iets verder van afstaan, alleszins van het beleid en de decreten, dan wel met hun twee voeten gewoon in de praktijk staan. Dat zou wel een goede toetssteen kunnen zijn, de uitlegbaarheid van ons nieuw concept met betrekking tot de leersteun.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel, minister. Als we willen bouwen aan een inclusieve samenleving, dan moeten we er alles aan doen en iedereen responsabiliseren om mee te bouwen. Dan zijn er verschillende bouwstenen waarmee we kunnen werken. En overleg en samenwerking zijn er daar een van.

Ik noteer alvast, minister, dat u in verschillende organisaties hoort. Ik wil wel benadrukken – want ik heb een aantal van die verenigingen ook gehoord – dat dat meestal ook mensen zijn die van zeer nabij ervaren wat het is om als ouder van een kind met specifieke onderwijsbehoeften elke dag het leren te organiseren. Die zijn ook in contact met ouders zelf, met lotgenoten. Die kunnen heel goed vertegenwoordiger zijn, denk ik dan. Die maken ook de verstaalslag tussen het beleid en die specifieke ouders. Ze krijgen ook heel veel berichten van die mensen. Ik denk dus dat ze wel goed geplaatst zijn om in overleg te gaan en om dan ook met hen af te toetsen wat er specifiek moet worden uitgebouwd op het vlak van inclusief onderwijs.

Ik noteer ook alvast dat u de Vlor als exclusieve partner ziet om in overleg te gaan rond onderwijs en dat u dat ook rond het decreet leersteun zult doen. En we noteren ook dat u volgende maand met een conceptnota over leersteun komt, waar we wellicht allen heel fel naar uitkijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het creëren van een fiscaal gunstig klimaat voor investeringen in het onderwijs – 3275 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, dit thema sluit aan bij het onderwerp van vanochtend. In het regeerakkoord formuleert de Vlaamse Regering de ambitie om een gunstig fiscaal klimaat te creëren om investeringen in het onderwijs aan te moedigen. Ik citeer: "We zetten de schoolpoort open voor innovaties die in onze bedrijven ontwikkeld zijn. Daarvoor voeren we de samenwerking tussen scholen, bedrijven en kennisinstellingen op. Samen met onze bedrijven willen we investeren in de "Klas van de Toekomst". ICT-toepassingen hebben een enorm

potentieel om het leren in de klas te versterken en leren op maat mogelijk te maken. We ijveren voor een fiscaal gunstig kader om dergelijke investeringen vanuit bedrijven te stimuleren.”

Het gunnen van belastingvermindering op specifieke transacties is een mogelijkheid om zo'n gunstig investeringsklimaat tot stand te brengen. Zo bestond er bijvoorbeeld de mogelijkheid om belastingvermindering te krijgen voor giften van computers die nuttig zijn voor afstandsonderwijs, tussen 1 maart 2020 en 31 december 2020. Intussen is die maatregel afgelopen.

Minister, wat is uw visie op de ambitie in het regeerakkoord om een fiscaal gunstig kader voor investeringen vanuit bedrijven voor scholen te stimuleren? Welke beleidsinitiatieven wilt u nemen om dat bereiken? Hebt u reeds overleg gepleegd met de Federale Regering om belastingverminderingen voor giften of investeringen in het onderwijs te faciliteren? Zo ja, wat is daaruit voortgekomen? Zo neen, wanneer wilt u daarrond initiatief ondernemen? Plant u nog andere initiatieven om investeringen van externe partners in onze Vlaamse scholen te faciliteren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat uw vraag naar een fiscaal gunstig kader betreft: dat is vooralsnog een federale bevoegdheid. Er was een federale maatregel die voorzag in een belastingvermindering voor giften aan scholen, meer specifiek voor desktopcomputers, laptops en tablets, maar die liep inderdaad eind vorig jaar af. De circulaire van de FOD Financiën stelde dat het ging om een tijdelijke maatregel die werd genomen ten gevolge van de COVID-19-crisis. Daar was ook een exacte termijn aan gekoppeld, van 1 maart 2020 tot 31 december 2020.

Zou die maatregel verlengd kunnen worden? Heel graag. Ik hoop dat we daarover aan hetzelfde zeil kunnen trekken om het pleidooi te halen. Misschien is uw vraag op dat vlak productiever dan de mijne, maar ik ben er ook sterk vragende partij voor.

Wat betreft het faciliteren van investeringen van externe partners: dat is al gaande en dat loopt ongelooflijk goed. Als je ziet wat de lancering van Digisprong heeft teweeggebracht op de markt, dat is zeer goed. De concurrentie speelt heel goed, eensklaps, terwijl dat vroeger totaal niet het geval was. Toen waren onze scholen geen serieuze spelers op de digitale markt, omdat hun ICT-budgetten gewoon te laag waren en dus niet aantrekkelijk voor de markt. Dat is door de lancering van Digisprong, een plan ter waarde van 385 miljoen euro, veranderd: men is in veel hoofdkwartieren wakker geworden en de concurrentie speelt volop, met heel scherpe prijzen, heel scherpe voorwaarden en heel sterke flankerende maatregelen. Ons onderwijs kan daar alleen maar baat bij hebben.

Je merkt dat commerciële spelers hun aanbod afstemmen op de investeringen via Digisprong, zowel op het vlak van ICT-toestellen als ICT-infrastructuur. Voor het vijfde en zesde leerjaar lager onderwijs hebben we bijvoorbeeld een bedrag voorzien van 290 euro per leerling, met de boodschap – omdat dat lager is dan de voorziene 510 euro voor het secundair onderwijs – dat dat bedrag niet besteed hoeft te worden aan een laptop, maar ook besteed mag worden aan een tablet of een Chromebook. Signpost zette recent echter een laptop in de markt voor 279 euro, inclusief btw en 3 jaar garantie, toevallig onder het voorziene bedrag.

Proximus besliste dan weer om scholen prioritair uit te rusten met fiber. Een eerste concrete ambitie bestaat erin om zowat alle secundaire scholen in België te kunnen connecteren op fiber tegen eind 2023. Proximus neemt het grootste deel van de aansluitingskosten voor eigen rekening en trekt daarvoor minstens 10 miljoen euro extra uit.

Tot slot zien we in de markt ook een nieuwe dynamiek ontstaan op het vlak van samenwerkingsverbanden tussen telecomoperatoren, ICT-specialisten en zelfs vzw's die zich focussen op hergebruik van ICT-toestellen. Deze maand kondigden Telecomoperator Telenet en de onderwijs-ICT-specialist YES.be aan te gaan samenwerken om scholen te helpen hun onderwijs te digitaliseren. Deze samenwerking voorziet scholen niet alleen van een internetaansluiting, maar ook van een wifinetwerk, laptops, software, beveiliging en technische ondersteuning. Proximus en Signpost – om nog maar eens op die concurrentie terug te komen – hebben een gelijkaardige samenwerking aangekondigd.

Het gevecht om de gunst van het onderwijs is dus begonnen. Ik denk dat het heel goed is dat we daar een boost aan hebben kunnen geven. De scholen kunnen daar enkel profijt uit trekken. Op termijn leidt dat niet alleen tot gunstige voorwaarden, pecuniair dan, maar ook qua ondersteuning en begeleiding. Vanuit de private partijen zal men ook op dat laatste vlak veel meer krijgen dan een jaar geleden het geval was. Als we dat allemaal mee hebben kunnen bewerkstelligen dankzij de Digisprong, dan is dat zeer mooi meegenomen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Enerzijds is het ontegensprekelijk zo dat er enorm veel Vlaams belastinggeld wordt vrijgemaakt voor de versterking van de digitalisering van ons onderwijs. Dat zijn zonder meer ongeziene bedragen. Of dat zal leiden tot een voordeel door de concurrentie te kunnen laten spelen, is echter nog maar de vraag, natuurlijk. Als we naar de raamovereenkomsten kijken, dan zien we dat 90 à 95 procent bij het GO! en het katholiek onderwijs wellicht in handen van één speler zal zijn. Er zal dus toch nog wel moeten blijken hoeveel van die middelen naar de brede markt gaan. Dat lijkt me toch een groot vraagteken.

Er zijn dus zonder meer veel middelen voor het onderwijs. Zal de markt ter zake spelen? Ja, maar in het regeerakkoord, dat natuurlijk nog voor corona is opgemaakt, gaat het volgens mij over een veel duurzamer idee, namelijk samen met de Federale Regering nadenken over een kader om een fiscale stimulans te creëren voor bedrijven om ook op langere termijn investeringen in het onderwijs te stimuleren. Er zijn heel wat voorbeelden op dat vlak. Dat is dan eigenlijk de vraag. Digisprong is zonder meer een massieve investering. Nogmaals, die is ongezien en het is zeer goed dat we dat kunnen doen, maar daarnaast is er de duurzaamheid op lange termijn. Digisprong springt immers vier jaar, en daarna moeten we natuurlijk verder. Ik doe dus de oproep om samen met de federale collega's na te denken over zo'n kader. We kennen de taxshelter in de mediasector. Is dat iets om te bekijken voor het onderwijs? Wat ons betreft, is het minstens de moeite om dat te onderzoeken. Ik geloof heel sterk in een win-winsituatie ter zake. Ik denk dat we die nu op het terrein ook al kunnen vaststellen. Scholen gaan een samenwerking aan met bedrijven en kunnen daardoor ook kennis en expertise binnenhalen. Voor bedrijven kan dat een fiscaal voordeel geven. Dit kan bedrijven versterken op lange termijn. Minister, bent u bereid om naar zo'n kader te gaan, om daadwerkelijk de stappen te zetten richting de federale collega's om een wettelijk kader daarrond te bouwen voor een duurzame toekomst?

U geeft zelf ook een heel mooi voorbeeld in Sport, waar het Dynamo Project op het vlak van fiscale, boekhoudkundige ondersteuning ten dienste van onze sportclubs staat. Is dat een idee om ook binnen het Departement Onderwijs en Vorming te bekijken, om alle scholen op dat vlak te begeleiden en te ondersteunen om tot een optimale investering te komen vanuit bedrijven in het onderwijslandschap?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Eerst en vooral vind ik het natuurlijk vooral de taak van de overheid om te zorgen voor voldoende middelen voor het onderwijs, maar daar-

naast is het niet verkeerd om een beroep te doen op geld van bedrijven of particulieren, of op het spaargeld van particulieren, om bijkomende investeringen te kunnen genereren.

Minister, u hebt hier aangekondigd dat mensen hun spaargeld zouden kunnen gebruiken om scholen te helpen bouwen. Ter zake zou een fiscale voorwaarde worden gecreëerd. Ik begreep dat dat kader nog niet helemaal af was, maar ik zou willen vragen om ook vanuit de andere beleidsdomeinen naar een eenvormig of eenduidig fiscaal kader te kijken. Ik weet dat er ook de Winwinlening is, of de vriendenlening van vroeger, waar minister Crevits nog steeds nogal mee uitpakt. Ik denk dat het interessant kan zijn dat de Vlaming, de particulier die graag spaargeld maatschappelijk wil inzetten, en ook de bedrijven, zou kunnen bekijken wat de mogelijkheden zijn om wat return te krijgen. Het onderwijs zou daar inderdaad eentje van kunnen zijn, maar in plaats van een aantal maatregelen naast elkaar te nemen, zou men dat wat globaler moeten bekijken, in een meer eenvormig en eenduidig kader. Wat vindt u daarvan?

Karolien Grosemans (N-VA): Ik heb zelf geen extra vragen, maar ik wil me wel kort aansluiten. Ik heb die circulaire even bekeken. Het gaat inderdaad om 'schenkingen om niet'. Dat was een tijdelijke federale maatregel. Die zorgen er alleen voor dat bedrijven die computers of tablets schonken aan scholen, fiscaal niet werden gestraft, omdat schenkingen fiscaal als een verkoop worden behandeld.

Ik denk dat het verlengen van die circulaire nuttig kan zijn. Ik denk dat het ook niet slecht zou zijn om dat te bepleiten, echter bij de federale collega's. Maar die verlenging gaat op geen enkele manier de enorme Vlaamse inspanningen die we gedaan hebben met de Digisprong faciliteren.

Collega Brouns, ik denk dat u het best minister Van Peteghem aan de mouw trekt, want zo'n sterk flankerend fiscaal beleid zou wel heel zinvol zijn voor de digitalisering binnen onderwijs.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zie maar wat ik zie. Ik geloof dat de lancering van de Digisprong een zelfversterkend effect aan het ressorteren is, waarbij alle marktpartijen zich plots op onderwijs werpen met een heel scherp aanbod. Proximus, Telenet, Signpost, Google, YES en ik vergeet er nog heel veel – het is een niet-indicatieve opsomming voor alle duidelijkheid. De scholen hebben nog twee schooljaren om nieuwe raamovereenkomsten in de markt te plaatsen. Die overheidsopdracht kan ook altijd op niveau van de school of de scholengroep. De scholen beslissen uiteindelijk hoe ze hun middelen zullen besteden.

Wat betreft de vraag rond btw en fiscaliteit: ik zal die vraag zeker met uw steun stellen. We zullen wel zien wat het antwoord daarop zal zijn. Baat het niet, dan schaadt het niet. Absoluut.

Tot slot, wat betreft de ondersteuning: we hebben natuurlijk ook het kennis- en adviescentrum dat we in het kader van de Digisprong op poten zetten. Dat voorziet enerzijds in een kamer die meer focust op het pedagogische luik: zorgen dat de leerkrachten opgeleid worden, de digitale leerprocessen en het materiaal. Anderzijds is er ook een technische kamer die zich in eerste instantie richt tot ICT-coördinatoren en diegenen die zouden instaan voor raamovereenkomsten, voor de aanschaf van materialen. Vandaar zou dus ook wat meer ondersteuning kunnen komen, desgevraagd richting de scholen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Voorzitter, ik heb uiteraard die vraag al gesteld. U hebt inderdaad aan ons een bondgenoot om daar

toch wel te kijken bij de federale overheid of dat inderdaad meer dan een tijdelijk iets kan zijn. Het is inderdaad ingeschreven voor corona. Corona heeft ons de kans gegeven om te versnellen, om die sprong te maken. Ik hou nogal van een duurzaam beleid op dat vlak. Ik denk inderdaad dat we die kans moeten grijpen en inderdaad moeten we eventueel wat kennis en expertise betreft naar het kenniscentrum kijken, maar in eerste instantie naar een fiscaal gunstig kader om die investeringen in de toekomst mogelijk te maken. Minister, ik kijk dus uit naar uw initiatieven op dat vlak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het verdere verloop van het academiejaar in het volwassenenonderwijs in het licht van de coronacrisis – 3335 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Collega's, sinds een dikke week geleden is het voltijds contactonderwijs in ons secundair onderwijs weer volledig mogelijk voor de tweede en derde graad, wat uiteraard geweldig goed nieuws is. Het beste onderwijs wordt natuurlijk nog altijd in de klas gegeven, zeker in een technische of beroepsrichting. Leer maar eens lessen via de computer. Dat is natuurlijk heel erg moeilijk.

Het volwassenenonderwijs biedt echter juist dezelfde beroepsopleidingen als het secundair onderwijs aan, bijvoorbeeld zorgkundige, lasser of kapper. Maar in de centra voor volwassenenonderwijs geldt momenteel code rood en mogen de lessen niet fysiek doorgaan, terwijl deze in het secundair onderwijs wel volledig fysiek kunnen plaatsvinden.

De Kempense verstrekker van volwassenenonderwijs HIK slaakte dan ook een noodkreet vanwege de aanhoudende beperkingen. Volgens hen wordt het volwassenenonderwijs doodgezwegen. Maandag gingen weliswaar enkele kleine versoepelingen in, bijvoorbeeld voor lesplaatsen waar op weekbasis maar één module wordt gegeven, maar deze zijn volgens HIK totaal ontoereikend en de naam versoepelingen bijna onwaardig. In Herentals vond daarom op maandag 10 mei bij wijze van protest een les in openlucht plaats.

Men wijst er ook op dat het volwassenenonderwijs volgens het Vlaamse decreet moet inzetten op cursisten die hun diploma secundair onderwijs willen behalen via tweedekansonderwijs. Ook deze cursisten krijgen het mentaal zeer moeilijk door de lange sluiting.

Het volwassenenonderwijs vraagt ook aandacht voor de financiële kant van de zaak en spreekt over miljoenen euro's verlies ten opzichte van de vorige jaren. Er is een decreet goedgekeurd, maar jammer genoeg zal de financiële compensatie voor de centra voor volwassenenonderwijs voor volgend academiejaar in veel richtingen onvoldoende zijn omdat het verlies aan inschrijvingen per cluster maar voor 66 procent zal worden gecompenseerd. Ook valt nog af te wachten wat de inschrijvingen volgend academiejaar zullen geven, maar de prognoses zijn dat deze niet zo positief zullen zijn en op een erg laag peil zullen stranden.

De CVO's hebben dringend nood aan perspectief, liefst dit academiejaar nog, al is het maar om wat meer mensen te overtuigen om ingeschreven te blijven of om nieuwkomers toch te overhalen om in te schrijven.

Minister, hoe evalueert u deze verzuchtingen vanuit het volwassenenonderwijs met onder andere de aangehaalde gepercipieerde discriminatie jegens hun tweedekansonderwijsleerlingen? Zult u perspectief bieden aan de centra voor volwassenenonderwijs en nog voor het einde van het academiejaar terug meer fysieke lessen mogelijk maken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het volwassenenonderwijs zit inderdaad nog steeds in code rood, maar u stelt abusievelijk dat de beroepsopleidingen in het volwassenenonderwijs niet mogen doorgaan. Dat is niet waar. Voor alle opleidingen in het volwassenenonderwijs geldt op dit moment een capaciteitsbeperking voor het contactonderwijs. In de CVO's kan 25 procent van de lessen doorgaan in contactonderwijs en in de basiseducatie is dat 50 procent. De centra hebben de autonomie om zelf te beslissen hoe ze dit toepassen. Zij bepalen voor welke cursussen zij, geheel of gedeeltelijk, overschakelen naar afstandsonderwijs en voor welke cursussen zij de cursisten nog voor 100 procent contactonderwijs naar het centrum laten komen. De centra kunnen daarbij prioriteit geven aan beroepsopleidingen zoals zorgkundige, lasser of kapper.

De maatregelen in het volwassenenonderwijs zijn inderdaad nog steeds strenger dan in het leerplichtonderwijs. Dit geldt ook voor het deeltijds kunstonderwijs en het hoger onderwijs. Dat heeft te maken met de grotere bezorgdheid in hoofde van de experts. In deze onderwijsvormen gaat het in vele gevallen om volwassenen, onder wie het virus zich sneller verspreidt en voor wie de gevolgen nefaster kunnen zijn in vergelijking met het leerplichtonderwijs. Daarnaast worden er bubbels doorbroken.

Geografisch is het ook veel uitgestrekter dan het leerplichtonderwijs, zeker in vergelijking met het basisonderwijs. Zowel kinderen die naar de academie gaan als volwassenen die naar een cursus volwassenenonderwijs komen, ontmoeten daar andere mensen dan de mensen die ze zien op de werkvloer of in het gezin. Daardoor is er een verhoogd risico op verspreiding. Daarenboven is er in het voorjaar lang veel bezorgdheid geweest over de nieuwe varianten.

Wat betreft het tweede luik van uw vraagstelling, over de aandacht van de media: daar hebt u overschot van gelijk. Dat is nu eenmaal ons lot. Over het kleinste detail met betrekking tot het leerplichtonderwijs wordt heel ruim bericht in de media. Gaat het over het volwassenenonderwijs, deeltijds kunstonderwijs of hoger onderwijs, dan geven de media dikwijls niet thuis, zelfs niet als we dat apart communiceren. Dan zie je maar artikels ter grootte van een postzegel, laat staan dat er enige aandacht is vanwege de beeldmedia. Maar daaruit concluderen dat we niets doen voor het volwassenenonderwijs... Er wordt op bijna wekelijkse basis samengezeten, ook met de koepels en vakbonden in het volwassenenonderwijs, om knelpunten te bespreken en oplossingen te zoeken.

Recent hebben we ook een set van bijsturingen aangebracht aan de huidige scenario's om de meest dringende knelpunten weg te werken. Die bijsturingen zijn ingegaan op 10 mei. Zo kunnen bijvoorbeeld praktijkopleidingen voortaan doorgaan met meer dan tien cursisten in een klasgroep, op voorwaarde dat de les plaatsvindt in grote, goed geventileerde ateliers en met een norm van minstens 10 vierkante meter per cursist. Ten tweede hebben we de capaciteitsbeperking in kleine lesplaatsen opgeheven. Concreet maakt dat mogelijk dat een aanbod dat wordt georganiseerd in samenwerking met partners, zeker voor de meest kwetsbare cursisten in de basiseducatie, dicht bij de doelgroep, opnieuw in contactonderwijs kan worden georganiseerd. En tot slot kunnen cursisten voor wie het niet evident is om online in te schrijven, dat ook nog ter plaatse doen.

Dat zijn inderdaad misschien kleinere maatregelen. De echt grote versoepelingen worden ook voorbereid in samenspraak met de sector. Want ik wil ook het volwassenenonderwijs, maar evengoed het deeltijds kunstonderwijs, perspectief geven

om nog zoveel als mogelijk cursisten de kans te geven hun module positief af te ronden of hun diploma secundair onderwijs te halen. Het is ook een positief signaal naar cursisten, net om hen te stimuleren in functie van volgend schooljaar om zich te gaan inschrijven.

In het licht van de algemene versoepelingen in de brede samenleving, die werden goedgekeurd op het Overlegcomité van 11 mei, en ook om de maatregelen in het volwassenenonderwijs af te stemmen op de maatregelen van andere opleidingsverstrekkers, zoals VDAB en SYNTRA, hebben we een voorstel voor versoepelingen uitgewerkt, opnieuw in samenspraak met de sociale partners.

Daarbij voorzien we vanaf maandag 24 mei de volgende versoepelingen. De groeps grootte is gewoon op basis van de afstand van 1,5 meter tussen de cursisten. Dat is een vrij eenvoudig criterium. Lessen die integraal buiten kunnen doorgaan, kunnen ook doorgaan volgens de criteria van buitenactiviteiten in georganiseerd verband. Dat wil op dit moment zeggen: met een maximum van 25 cursisten. We laten de capaciteitsbeperking voor contactonderwijs van maximum 25 procent in de CVO's en 50 procent in de centra voor basiseducatie (CBE's) varen. Voor centra die grotere ateliers of lokalen hebben, is dan toch wel veel meer mogelijk. En het zomeraanbod kan doorgaan zonder beperking op contactonderwijs. Dat gaat dan trouwens ook om een kleine groep van cursisten, die ook echt nood hebben aan dat contactonderwijs.

Dat zijn versoepelingen die, denk ik, wel wat meer perspectief bieden. Dat neemt niet weg dat wat goed loopt in afstandsonderwijs, ook kan blijven doorgaan. Het is aan de centra zelf om in overleg met hun personeelsleden in te schatten welke versoepelingen wenselijk en haalbaar zijn voor de resterende weken. Centra kunnen ook prioriteit geven aan de praktijkgerichte modules. Ze kunnen eigen keuzes maken. Ze kunnen voorrang geven aan tweedekansonderwijs, (Nederlands tweede taal (NT2- of andere klagroepen voor wie afstandsonderwijs moeilijk is. Deze richtlijnen vormen het kader voor de organisatie van het volwassenenonderwijs tot 31 augustus.

Uiteraard gaat ondertussen de vaccinatiecampagne steeds verder. Ik hoop dan ook dat we in september in een quasi normaal regime kunnen opstarten.

Wat tot slot uw vraag over de financiële compensatie betreft: sinds 1 september 2019 is er voor het volwassenenonderwijs een nieuw financieringssysteem in werking getreden. Om de overgang van de oude naar de nieuwe financiering vlot te laten verlopen, werd een compensatieregeling uitgewerkt. Die 66 procent komt daarvandaan. Dat heeft niets met corona te maken, maar met de overgang van het oude naar het nieuwe systeem. Bij wijze van overgangsmaatregel heeft men daar gesteld dat de centra voor het schooljaar 2020-2021 gecompenseerd worden tot 66 procent van het verlies ten opzichte van het schooljaar 2019-2020. Dat staat volledig los van corona.

Hierbovenop werd een educatief overbruggingskrediet uitgewerkt. Dit is goedgekeurd door het Vlaams Parlement eind april. Dat is wel een coronaregeling, in die zin dat ze als doel heeft de verliezen als gevolg van de coronapandemie te compenseren voor de CVO's en CBE's in functie van de omkadering voor het schooljaar 2021-2022. Daarbij hebben we rekening gehouden met de grootste maatschappelijke noden en er werd een overbruggingskrediet uitgewerkt per cluster studiegebieden. Voor de centra voor basiseducatie is er een compensatie van 100 procent voor de cluster van de leergebieden alfa NT2 en NT2 en van 70 procent voor de cluster van de overige leergebieden en gemengde maatwerken. Voor de centra voor volwassenenonderwijs is er een compensatie van 100 procent voor de cluster van de studiegebieden met een maatschappelijk belang –algemene vorming, aanvullende algemene vorming en NT2 –, 70 procent voor de cluster van de studiegebieden met een structureel knelpuntkarakter, ICT, ICT-technieken en de geletterheidsmodules Nederlands en Leren leren, en 70 procent voor de werkingsmiddelen.

Ik denk dat dat de centra wel voldoende zuurstof zal geven om zich in het kader van het relanceplan Edusprong volop als belangrijke partner in te kunnen blijven zetten voor de heropleving van de samenleving.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp de realiteit, maar als je kijkt naar de tweede en derde graad secundair onderwijs, dan zitten daar toch ook leerlingen van achttien jaar of ouder; het leeftijdsverschil met sommige cursisten in het volwassenenonderwijs zal toch niet dermate groot zijn dat er echt een groot verschil is. Bovendien is de viruscurve op dit moment – gelukkig – aan het dalen en is de vaccinatie ook wel in grote mate versneld. Binnenkort zouden alle risicopatiënten en 65+’ers ingeënt moeten zijn.

Het is wel goed dat er meer mogelijkheid zou zijn vanaf 24 mei, maar, minister, er moet mij toch iets van het hart. Op 9 juni mogen de cafés naar alle waarschijnlijkheid weer open. Ik gun het de cafés absoluut, maar het is dan toch een beetje wrang dat de cursisten in het volwassenenonderwijs met een mondkmasker op moeten zitten, terwijl je in een café gewoon zonder mondkmasker kunt zitten. Ik heb ook getuigenissen gehoord van mensen die bijvoorbeeld NT2 geven; een vreemde taal aanleren aan iemand, zonder diens mimiek te zien, is heel erg moeilijk. Nu, het is goed dat een deel van de lessen fysiek kunnen doorgaan, maar misschien kan toch ook bekeken worden of versoepelingen in het onderwijs de algemene versoepelingen in de samenleving kunnen volgen.

Nu, de coronacompensatieregeling, het is goed dat die er is, maar zoals u zelf aangeeft, is dat maar voor bepaalde richtingen. Stel nu dat ik via het volwassenenonderwijs een vreemde taal zou leren – Engels ofzo –, dan zou dat niet gecompenseerd worden. Ik kan mij voorstellen dat heel veel mensen door dit tweede coronajaar effectief gaan afhaken. Ik vrees dat er dan toch een sociaal bloedbad gaat volgen in die CVO’s.

Minister, u zet daarop in, maar u weet dat wij internationaal zeer slecht scoren op levenslang leren. U hebt maatregelen genomen, maar ik zou u dus toch willen vragen om goed te bekijken of die daadwerkelijk genoeg zullen zijn en om, als er een sociaal bloedbad dreigt in ons volwassenenonderwijs, alsnog in te grijpen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel voor de toelichtingen. Bij de goedkeuring van het overbruggingskrediet in de plenaire vergadering had ik het ook al aangekaart: we moeten heel goed monitoren wat de gevolgen zijn van corona op het volwassenenonderwijs. We hebben het overbruggingskrediet, we hebben de compensatie voor de werkingsmiddelen, maar toch vraag ik u met aandrang om goed in de gaten te houden wat het effect dan daadwerkelijk is en of wat we hebben uitgewerkt, echt voldoende is om in het jaar van het levenslang leren iedereen die met ‘leergoesting’ een nieuwe cursus of opleiding wil aanvatten, daar ook de kans toe te geven.

U gaf aan dat er binnen het deeltijds kunstonderwijs ook aanpassingen zijn. Ik heb ter zake eigenlijk een vraag om uitleg ingediend, maar misschien is het goed om daar nu al op in te gaan. Ik hoor in het deeltijds kunstonderwijs dat het goed nieuws is voor de volwassenengroepen van de beeldende kunsten, maar dat er toch wel wat ontgoocheling is bij de afdelingen muziek, woord en dans omtrent de examens. Die moeten immers nog altijd zonder publiek plaatsvinden. Terwijl bijvoorbeeld in mijn stad een cultuuractiviteit met een volle zaal wél kan plaatsvinden, zou een examen niet kunnen doorgaan. Daar zijn toch wel vragen over. Ook een proclamatie zou niet kunnen. Wat zijn de richtlijnen daarover? Wat is de reden waarom dat binnen cultuur wel kan en binnen het deeltijds kunstonderwijs niet?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel voor de vraag. Minister, dank u wel voor het antwoord.

U antwoordde op de opmerking van collega Beckers dat die compensatie van twee derde een gevolg is van het nieuwe Financieringsdecreet, dat dat niet met corona te maken heeft. Dat klopt helemaal, maar het is natuurlijk wel zo dat corona die effecten wel wat heeft versterkt. Als je als gevolg van corona veel minder inschrijvingen hebt of veel mensen afhaken, dan zal je natuurlijk sowieso minder rechten opbouwen qua financiering voor het jaar daarna, en dan zal die compensatie ook maar twee derde zijn. Dat treft dus toch wel dubbel zo hard. Ik neem aan dat die overbruggingsregeling deels is gemaakt om daaraan tegemoet te komen.

Ik wil de vragen van de collega's Vandromme en Beckers ook voor een stukje versterken. Ze pleiten voor een sterke monitoring, en voor het bekijken of bepaalde centra niet onevenredig zwaar zijn getroffen. Ik kan begrijpen dat men probeert via een formule een generieke maatregel te nemen, niet op maat van het ene of het andere CVO, maar als nu blijkt dat bepaalde CVO's zwaar getroffen zijn, of veel zwaarder dan de andere, wilt u dan opnieuw bekijken of er geen bijkomende bijsturing mogelijk is? In een crisissituatie moeten we immers toch constant de vinger aan de pols houden en bijsturen wanneer dat nodig is.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Nog een heel klein bijvraagje, als dat mag. Minister, was er ook in zelftesten voorzien voor het volwassenenonderwijs? Hoe staat het met de levering daarvan? Ik dacht immers dat die voor het onderwijs waren aangekondigd voor deze week, als ik me niet vergis. Misschien kunt u ons daar iets meer over vertellen.

Karolien Grosemans (N-VA): Eerst en vooral wil ik zeggen dat ik uiteraard alle begrip heb voor die nood aan perspectief. Ik begrijp absoluut dat iedereen opnieuw op een normale manier les wil volgen en wil lesgeven. Ik denk dat we daar allemaal begrip voor hebben, maar ik denk dat we toch in het achterhoofd moeten houden dat volwassenen toch nog altijd een ander risicoprofiel hebben met betrekking tot COVID-19 dan kinderen en jongeren. Dat speelt natuurlijk mee in die risicoafweging. Mevrouw Beckers, u zegt dat die leeftijden toch heel kort bij elkaar liggen. Daar hebt u gelijk in, maar er moet natuurlijk wel ergens een grens worden getrokken.

Ik leer ook dat de lessen absoluut mogen doorgaan, maar dat er een capaciteitsbeperking is voor contactonderwijs.

Minister, u laat absoluut het volwassenenonderwijs niet in de steek. Ik denk dat u dat op twee manieren doet. Financieel met de overgangsmaatregelen waardoor eventuele verliezen voor 66 procent gecompenseerd worden. Ook is er het educatief overbruggingskrediet. Maar ook door te versoepelen zodra het mogelijk is. We waarderen absoluut uw inspanningen.

Ik ben niet zeker of mijn extra vraag al beantwoord is. In de commissie van 18 maart is er op een gegeven ogenblik een debatje geweest over dat inschrijvingsgeld en een eventuele regeling rond de terugbetaling. Hebt u hier al meer nieuws over?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank ook om mij vanuit verschillende hoeken en gezindheden aan te moedigen in mijn pleidooi voor versoepelingen. In het verleden werd ik

al wel eens genoemd als zijnde roekeloos als het gaat over het open houden van de scholen en het bepleiten van versoepelingen in leerplichtonderwijs, volwassenonderwijs en hoger onderwijs. Ik hoop ook dra een gelijkaardig enthousiasme en gelijkaardige steun te mogen ontwaren op het niveau van het Overlegcomité. Dat zou een fijne kentering zijn.

De compensatiemaatregelen, die ik daarstraks heb beschreven, zijn ter waarde van bijna 15 miljoen euro. Daarbovenop is er nog de Edusprong, daar hebben we het nog niet over gehad. Edusprong is een nog nooit geziene financiële injectie, echt vanuit de optie van relance, om ervoor te zorgen dat het aanbod van het volwassenonderwijs beter gepromoot en afgestemd wordt ook op de noden van de arbeidsmarkt en het vrijetijdsaanbod of de vrijetijdsvraag. Dat is nog eens 60 miljoen euro. Dat maakt in het totaal 75 miljoen euro. Ik vind dat toch geen te verwaarlozen bedrag voor deeltijds kunstonderwijs. Enkel in het kader van de compensatieregeling hebben we ook 6 miljoen euro voorzien.

Over wat er hier gezegd wordt over de cultuurvolle zalen – you wish. Dat is niet het geval. Maar voor deeltijds kunstonderwijs, net zoals voor volwassenonderwijs hebben we toch alles goed geregeld op basis van een goed overleg. Dinsdag 18 mei hebben we nog alle academies een update bezorgd met betrekking tot de nieuwe maatregelen. Ook proclamaties zijn wel degelijk geregeld. Ik zou toch willen verwijzen naar de website.

Wat de zelftesten betreft, de eerste zelftesten worden vanaf morgen – natuurlijk a rato van onze beleving – geleverd. Dat is ook niet dankzij de vlotte medewerking van alle bestuurlijke niveaus. Dat is ondanks die medewerking.

Tot slot gaan we de inschrijvingscijfers permanent monitoren. Ook wat betreft de omkadering voor CVO's en CBE's proberen we daar een nulmeting van dat nieuwe financieringsmechanisme aan te koppelen. We gaan dat ook evalueren. Finaal moeten we inderdaad zicht hebben op de inschrijvingscijfers. Ik ben daar niet zo pessimistisch over. Er is een echt reële kans dat de heropleving zich ook zal manifesteren, net in de inschrijvingscijfers. We zullen er alleszins alles aan doen, samen met dat Edusprongverhaal, om die ambitie te realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik probeer uw optimisme te delen. Ik vind het een goede zaak dat u stelt om de zaken te monitoren. Ik wil nog eens duidelijk stellen dat u in ons zeker en vast een medestander hebt. Ik bewonder uw strijd om het onderwijs – zowel het leerplichtonderwijs als het volwassen onderwijs en het kunstonderwijs – zo veel mogelijk open te houden. We weten ook dat u daar inderdaad vaak in tegengewerkt wordt en dat wij vinden dat u misschien soms zelfs tegen de federale overheid in moet gaan. Maar dat is een andere discussie.

Ik ben blij dat u de zaken opvolgt en ik hoop inderdaad dat het allemaal nog wel zal meevallen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het project 'Mentaal Welzijn' van de Vlaamse Vereniging van Studenten – 3357 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, onnodig te zeggen dat onze studenten hoger onderwijs het moeilijk hebben gehad en nog steeds hebben tijdens de coronapandemie. U hebt er in de vorige vraag al naar verwezen: we kunnen u niet betichten van niet te communiceren over onderwijs, maar als het gaat over het volwassenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs of het hoger onderwijs over versoeplingen, maatregelen of ondersteuning, dan is de pers daar minder in geïnteresseerd dan in het leerplichtonderwijs. Daardoor zou de indruk kunnen ontstaan dat wij in het parlement en u als minister en de Vlaamse Regering daar niet mee bezig zijn. Het tegendeel is uiteraard waar, blijkend uit de initiatieven die u neemt, blijkend uit de vragen die wij hier stellen daaromtrent. We kunnen helaas alleen maar die vaststelling doen.

Niet alleen is er stevige beperking tot zelfs afschaffing van hun contactonderwijs, ook is het studentenleven en hun jong leven tout court stilgevallen. Ze hebben weinig contact met leeftijdsgenoten, wat al meermaals duidelijk is geworden. De kotbubbel heeft lang gezweefd. We zijn blij dat er op dit moment tot 20 procent contactonderwijs kan zijn.

We kregen wel signalen dat er grote mentale druk was bij de studenten, maar we hadden het raden naar hoe groot die was en naar de invloed van de coronamaatregelen op het mentaal welzijn van studenten. Er is niet echt grootschalig onderzoek gebeurd en daarom zijn we blij dat de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) samen met u het project mentaal welzijn ontwikkelde. Op die manier probeert de VVS het taboe omtrent mentaal welzijn bij studenten te doorbreken en het bewustzijn te verhogen. Dat kunnen wij alleen maar toejuichen.

Het project steunt op drie strategische doelstellingen, die moeten helpen om het algemene doel te bereiken. Ten eerste, een beeld krijgen op de toestand van het mentaal welzijn van de student in de Vlaamse universiteiten en hogescholen. Ten tweede, het formuleren van beleidsaanbevelingen richting instellingen, koepelorganisaties en de overheid. Ik benadruk dat ik dit belangrijk vind want hoe dichter bij de student hoe beter. Ten derde, het verhogen van het bewustzijn en het doorbreken van het taboe rond mentaal welzijn bij studenten. Als twee studenten elkaar tegenkomen en de ene vraagt aan de andere hoe het gaat, is het niet de bedoeling dat die 'ça va, alles klaar' antwoordt, terwijl ze er allebei door zitten maar het met elkaar niet durven te bespreken.

Minister, u hebt al meermaals uw steun voor het project uitgesproken. U was dan ook enthousiast toen het project op 1 juni 2020 van start ging. De afronding van het project was gepland op 31 maart 2021. De coronapandemie heeft meer dan ooit duidelijk gemaakt dat mentaal welzijn belangrijk is. We moeten daarom de inspanningen die we het voorbije jaar geleverd hebben in de ondersteuning van het mentaal welzijn, blijven volhouden en ervoor zorgen dat het mentaal welzijn van onze studenten uit de taboesfeer blijft, ook na corona. Daarnaast moeten we inzetten op het versterken van de weerbaarheid.

Welke volgende stappen zijn er voorzien met dit project? Welke resultaten zijn uit het onderzoek naar voor gekomen en welke aanbevelingen zijn er gedaan op basis van het project? Welke beleidsinitiatieven zult u nemen op basis van dit project om het mentaal welzijn van studenten te ondersteunen en te verbeteren?

Zal het digitaal platform op maat van studenten dat laagdrempelig en anoniem toegang biedt tot een breed e-healthaanbod, ook onderdeel vormen van dit beleid? Zo ja, wanneer zal het platform klaar zijn?

Zal in de toekomst dit onderzoek naar het mentaal welzijn van studenten opnieuw worden gedaan om de evolutie te kunnen zien? Ik heb zelf de vragenlijst bekeken

en die was zeer uitgebreid. Ik vond de vragen ook niet altijd makkelijk in te vullen omdat ze enige introspectie vereisen. Het is in elk geval een soort van nulmeting, weliswaar binnen de coronacrisis.

Is het mogelijk om dit project uit te rollen bij de iets oudere leerlingen van het secundair onderwijs, bijvoorbeeld in de derde graad, zodat we daar toch een of andere vinger aan de pols houden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De VVS heeft met haar project rond het mentaal welbevinden wat vertraging opgelopen. Dat heeft te maken met het feit dat men een beetje het slachtoffer van zijn eigen succes is, in die zin dat de bevraging een heel grote respons heeft gehad en heel wat data heeft opgeleverd, meer dan verwacht. Daardoor heeft men nog meer tijd nodig voor de verwerking.

Het is een ambitieus project. En aangezien de examens binnenkort van start gaan, hebben we besloten om het te verlengen tot eind oktober van dit jaar. Ook de afsluitende conferentie zou zich dan moeten situeren. Dat biedt natuurlijk ook het voordeel dat er een optimale afstemming kan gebeuren met het SIHO-project (Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs) rond mentaal welbevinden van studenten, dat momenteel lopende is. Het is een belangrijk thema en ik vind het heel goed dat de VVS dat werk zo grondig doet.

Ik ben ook blij dat de Vereniging van Vlaamse Studenten in dezen heel nauwgezet samenwerkt en de tussentijdse resultaten systematisch bespreekt met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) en het SIHO. Dat is een nieuwe interactie, die ongetwijfeld ook veel positieve resultaten zal opleveren met betrekking tot het mentale welbevinden.

Het toekomstige beleid rond mentaal welzijn bij studenten, dat we vanaf 1 januari volgend jaar willen uitrollen, gaat natuurlijk vaste vorm krijgen op basis van de resultaten en de beleidsaanbevelingen uit de twee projecten van de VVS en het SIHO.

Samen met de studentenvoorzieningen, met de Vereniging van Vlaamse Studenten en het SIHO ga ik dat beleid ontwikkelen. Ik denk dat bij hen de belangrijkste kennis en expertise zit. De studentenvoorzieningen zorgen al jaren goed voor onze studenten en willen dat vast ook blijven doen, maar ik denk dat ze ook wel blij zijn met die extra ondersteuning die er nu is. Eindelijk is er gewoon een structureel ingebed Vlaams beleid rond mentaal welzijn bij studenten.

Het is de bedoeling om jaarlijks een bevraging te doen van studenten met betrekking tot het mentale welbevinden. De bevraging die we nu grondig doen, is dus een soort nulmeting. En vervolgens kunnen we op jaarlijkse basis die evolutie blijven monitoren, en desgevallend ook extra maatregelen nemen.

U vroeg naar een platform op maat van studenten met een e-healthaanbod. Dat is een luik van de SIHO-taken. Het SIHO is momenteel zo'n platform aan het ontwikkelen. Ze brengen de experts uit onze instellingen samen om dit jaar rond minstens vijf thema's te werken en een onlineaanbod te voorzien. De bedoeling is dat dat platform een beetje de rol van bruggenbouwer speelt tussen alle instellingen, zoals het SIHO dat vandaag eigenlijk ook doet voor zijn activiteiten voor studenten met een functiebeperking, dus dat men een beetje dezelfde architectuur hanteert, maar dan voor mentaal welzijn. Er komt dus één centraal platform. De timing kan ik in dezen moeilijk geven, maar dat kan niet lang meer op zich laten wachten.

In het secundair onderwijs kan iedereen gelukkig weer naar school. Zelfs tijdens de voorbije maanden waren er desondanks toch ook nog altijd contactmomenten.

Ik heb daaromtrent al vaak gezegd dat de school niet alleen een plek is om te leren, maar ook een plek waar je jezelf ontwikkelt tot sociaal wezen, en helaas ook waar heel wat zaken gedetecteerd kunnen worden. Scholen zullen altijd een belangrijke plek blijven voor het mentaal welzijn van scholieren uit het secundair onderwijs, vanuit meerdere oogpunten. Mentaal welbevinden hangt natuurlijk ook samen met kennisverwerving. Die liggen in elkaars verlengde. Wie zich goed voelt, zal beter leren. En wie goed leert, zal zich beter voelen.

Scholen houden dus een vinger aan de pols en zijn belangrijke graadmeters. Wanneer zij iets detecteren, kunnen ze de juiste hulp inschakelen, met de hulp van de CLB's. Ik vind dat dus een andere aanpak dan bij studenten hoger onderwijs. Toch zetten we ook daar heel erg op in, door het versterken van CLBch@t. Om het nog laagdrempeliger te maken, zal CLBch@t ondergebracht worden in een nog te ontwikkelen CLB-platform. En daarnaast voorzien we nog eens extra middelen voor de CLB's.

De CLB's zullen – hout vasthouden – vanaf het najaar hopelijk minder taken hebben op het vlak van contactonderzoek, waardoor er ruimte vrijkomt. Voor dat contactonderzoek heb ik meer dan driehonderd extra vte's voorzien. Normaal gezien zouden die weer afgebouwd moeten worden, maar we gaan ze behouden, net gelet op de rol van de CLB's op het vlak van mentaal welbevinden in het leerplichtonderwijs. Ik zou er dus echt voor willen zorgen om die extra bezetting binnen de CLB's te handhaven. Die kan dan nog meer gericht worden, weg van het contactonderwijs en naar het bijstaan van leerlingen, leerkrachten en ouders op het vlak van mentaal welbevinden.

Afsluitend wil ik dat de scholen van ons leerplichtonderwijs over voldoende informatie beschikken over hun leerlingen rond mentaal welzijn en hoe ze gerichte interventies kunnen inzetten. In het kader van de relance nam ik op dat we op korte termijn een digitale tool aan de scholen ter beschikking willen stellen voor het in kaart brengen van het welzijn van hun leerlingen. We hebben daar al een goed voorbeeld van, al ben ik nu even de naam kwijt – die zal me wel te binnen schieten bij de repliek. Afhankelijk van de mate waarin wordt ingeschreven op onze overheidsopdracht of oproep, krijgen we iets gelijkaardigs of hetzelfde, maar het is in elk geval de weg om te gaan: een app waarmee anoniem en geanonimiseerd gepeild kan worden naar mentaal welbevinden, zodat leerlingen proactief met hun vragen en bezorgdheden terecht kunnen bij de scholen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, bedankt voor uw uitgebreide antwoord.

Ik wil vanuit mijn kant eigenlijk alle partners bedanken voor hun inzet hierrond. U haalt ze aan: VVS, de VLIR, de VLHORA en het SIHO, met het SIHO als regisseur of spelverdeler. Ik denk dat dat een goede zaak is, omdat we vooral op het terrein dingen moeten zien gebeuren. Dat is één zaak.

Twee, ik zou nu kunnen zeggen: 'Jammer dat het project vertraging heeft opgelopen', maar eigenlijk is dat een goede zaak. U spreekt van een zeer grote respons – ik had dat ook al vernomen – en ik vind dat een goede zaak. Een grote respons zal een duidelijk beeld geven en zal misschien ook oproepen tot verdere analyse over wat die cijfers nu precies willen zeggen en wat we er al dan niet uit kunnen concluderen. Dat gaat zeker een interessant debat worden. Ik heb begrepen dat het verlengd is tot eind oktober 2021, dus we zullen nog even op onze honger moeten blijven zitten. Maar goed, honger maakt rauwe bonen zoet – of hoe gaat dat spreekwoord ook alweer? Daar kijk ik echt wel naar uit.

Ik zit wel nog ergens mee, en ik weet niet of dat meegenomen is. Langs de ene kant heb je een preventief en langs de andere kant een curatief luik. Dat curatief

luik is voor studenten die al verder zitten. Er wordt heel dikwijls verwezen naar die studentenpsychologen, waarvan ik vaststel dat sommige instellingen daar heel sterk op inzetten en andere instellingen daartoe wat extra aanmoediging nodig hebben, om de middelen die ze daarvoor hebben, ook voor die studentenpsychologen in te zetten. Maar ik zou toch ook willen oproepen om het preventieve luik mee te nemen. We moeten daarnaar kijken.

Wat die laagdrempelige antennes betreft, minister: zijn die al operationeel? Hoe werken ze concreet? Hoeveel zijn er? Hebt u er zicht op hoe ver we op dat vlak staan?

In het tweede deel van uw antwoord ging u eigenlijk in op een aantal zaken die ruimer zijn. Voorzitter, die zaten eigenlijk in mijn vraag die onontvankelijk is verklaard. Daar ga ik nu niet verder op in. Daar zullen we later nog op kunnen ingaan, denk ik, wanneer we het hier of elders hebben over de visienota 'Van Kwetsbaar naar Wendbaar'. Ik zou me nu inderdaad willen beperken tot de kwestie van het mentaal welbevinden van onze studenten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik heb zelf al een aantal vragen gesteld over het psychisch welzijn van zowel leerlingen als studenten. Ik wil hier kort eventjes tussenkomen in plaats van collega Warnez, die momenteel een goed welzijn heeft, vermoed ik, en die volop aan het genieten is van het kersvers vaderschap.

Collega's, het mentaal welzijn van onze studenten is in elk geval iets wat ook onze fractie zeer belangrijk vindt. We zullen dat ook wellicht bespreken, als we de indicatieve planning bekijken van deze commissie, op 1 juli. Dan gaat het zowel over de VVS-bevraging als over de verbindingsofficieren, maar ook over de conceptnota over de nieuwe regelgeving over de psychologische ondersteuning van studenten, waarvan collega Warnez de trekker was.

Minister, u haalt een aantal zaken aan. Ik denk dat het zeer interessant is om toch ook een overzicht te hebben van de middelen die u dan wilt inzetten voor dat psychisch welzijn van onze studenten. U haalde ook de leerlingen aan, maar zoals collega Daniëls zei, is het misschien goed dat we die discussie voeren naar aanleiding van de voorstelling van de conceptnota. Voorzitter, zo worden er lijnen getrokken die door iedereen worden gevolgd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is natuurlijk goed dat er een alomvattend plan komt. Minister, u hebt het al aangegeven: de meeste instellingen voor hoger onderwijs hebben zelf een aantal initiatieven genomen. Een aantal hebben zelf bevragingen gedaan, hebben allicht bepaalde expertise over dingen die werken en dingen die niet werken. Hoe zult u die goede initiatieven of die gegevens van de hogeronderwijsinstellingen meepakken in dat ruimere plan? Ik neem aan dat dat allemaal bouwstenen zijn om dat plan te maken, maar ik had ook graag van u gehoord wat u ervan vindt. Ik heb immers op een bepaald moment vastgesteld, allicht net zoals u, want tijdens corona bleek dat natuurlijk, dat sommige hogescholen en universiteiten veel beter uitgerust waren dan andere om tegemoet te komen aan de vragen van studenten rond mentaal welzijn of daarmee aan de slag te gaan. Allicht zijn er heel grote verschillen, waaruit men nu ook lessen heeft getrokken. Hoe gaat u een en ander proberen met elkaar in balans te brengen?

Ik hoop natuurlijk dat dit geen eenmalig element is, dat dit een structureel beleidsaandachtspunt wordt en blijft, ook na u. Dat is ook wat collega Daniëls aangaf. Nogmaals, we weten niet hoelang u blijft, maar dit zou in het beleid moeten worden ingebakken. Het probleem is immers dat er heel vaak aan steekvlampolitiek wordt

gedaan in het beleid. Dat is niet alleen bij Onderwijs zo. Dat is geen verwijt aan u, maar gewoon een algemene vaststelling. Ik hoop dat, als we iets van corona overhouden, dat het proberen uitwerken van een sterk welzijnsbeleid voor studenten en scholieren is. Dan zal corona toch niet helemaal voor niks zijn geweest.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. Om aan te sluiten bij dat laatste, het is inderdaad zo dat we ervoor willen zorgen dat ook op dit vlak corona positieve gevolgen heeft voor heden en toekomst, net zoals op het vlak van digitalisering of zomerscholen, bijvoorbeeld. Voor de aanpak qua mentaal welzijn bij zowel leerlingen in het leerplichtonderwijs als studenten in het hoger onderwijs zou dit ook een keerpunt moeten betekenen, waarbij we gaan naar een echt structureel beleid dien-aangaande. We zijn daar nu de basis voor aan het leggen, op grond van de werkzaamheden van zowel VVS als het SIHO. Op basis daarvan kunnen we aan de slag gaan met een structureel beleid vanaf 1 januari van volgend jaar.

Hetzelfde geldt toch ook voor leerplichtonderwijs. Daar zijn we nog andere initiatieven voor op poten aan het zetten, ook in dialoog met de experts. Maar als het gaat over het hoger onderwijs, denk ik dat we daar de goede basis aan het leggen zijn met de twee onderzoeken, met een e-healthaanbod en een SIHO-platform, ook met de aanduiding van de zes antennes of verbindingsofficieren die ondertussen operationeel zijn en die daar ook hun rol trachten te spelen in het kader van het beleid rond mentaal welbevinden. Appwel, het initiatief van PXL, is wat ik daarstraks zocht. Ik hoop dat we hier nu echt de fond gelegd hebben en dat corona ook op dat vlak een zegen betekent, namelijk dat we inzake mentaal welbevinden van studenten en van leerlingen nu een structureel Vlaanderenbreed beleid gaan kunnen voeren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wens van hier, live, mijnheer Warnez succes en proficiat met de geboorte van zijn toekomstige student. Het zal nog wel eventjes duren tegen dat hij er is. Hij laat me net weten dat de wifi in de materniteit niet fantastisch werkt. Dat is misschien maar goed ook, zodat hij ten volle kan genieten van zijn gezinsuitbreiding.

Minister, bedankt voor uw opvolging van dit dossier. Collega's, we moeten inderdaad kijken dat we alle elementen die er zijn, samenleggen, zeker dit onderzoek, ook het SIHO. Het is een belangrijk feit dat dat verlengd is tot oktober 2021. We moeten opletten dat we voordien geen conclusies gaan trekken op basis van info die nog niet is afgerond en die we nog niet volledig hebben. De Appwel – minister, u hebt die app niet uitgevonden, anders had er wel degelijk iets van 'sprong' in de benaming gezeten –, de welzijnssprong via de app, is een interessant gegeven waar we heel snel info voor moeten krijgen.

Minister, ik wil toch nog eens benadrukken dat we niet alleen naar het curatieve luik moeten kijken: het oplijsten van de problemen. We moeten zeker en vast ook naar het preventieve luik kijken. Dat is minstens even belangrijk. We gaan dit vanuit de N-VA-fractie zeker verder opvolgen. Zoals collega Danen zei, moeten we iets doen met die crisis. Ik denk dat dat inderdaad waar is, dat wat hier nu uit voortvloeit niet alleen coronagerelateerd is, maar dat we dat een permanente uitrol geven en er een permanente koppeling mee doen. Dat is iets dat we als N-VA-fractie altijd naar voren geschoven hebben. Ik merk nu de consensus wel. Ik denk dat dat waar is en dat we de verschillende partners daar een cruciale rol in kunnen laten spelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de ondersteuning van mentoren op leerwerkplekken vanuit onderwijs – 3358 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, minister, een nieuwe HIVA-studie (Hoger Instituut voor de Arbeid) wijst onder andere uit dat de mentor op de werkplek een cruciale rol speelt in het opleidingstraject van de leerlingen die kiezen voor alternerend leren via het systeem van leertijd, duaal leren of het deeltijds beroepsonderwijs. De begeleiding van een jongere uit een alternerende opleiding vraagt van mentoren een zoektocht naar een evenwicht tussen voorzichtigheid en loslaten. Deze leerlingen kiezen immers voor dit type opleiding om meer met de praktijk bezig te zijn en een vak te leren. Zij willen dan ook zo snel mogelijk de nodige competenties en taken onder de knie krijgen. De ene leerling wil sneller zelfstandig aan de slag, terwijl de andere wat meer houvast en bevestiging nodig heeft.

Bovendien schatten leerlingen en mentoren eenzelfde situatie vaak anders in. Leerlingen schatten zichzelf soms hoger in terwijl de mentor inschat dat bepaalde taken te veel risico inhouden of nog te moeilijk zijn. Dit kan wel eens tot spanningen leiden. Het is voor mentoren niet altijd even gemakkelijk om te weten welke acties ze dan het best kunnen ondernemen.

Daarnaast heeft de mentor een sociale rol: hij of zij is vaak een luisterend oor en een tussenpersoon tussen de leerling, de collega's en de baas. De begeleiding van een jongere uit een alternerende opleiding vraagt dus van mentoren een zoektocht naar een evenwicht tussen voorzichtigheid en loslaten.

In het rapport geeft men verder nog aan dat mentoren vaak weinig betrokken zijn bij het opstellen van het opleidingsplan en ze worstelen met de administratieve taken wat ten koste gaat van de tijd voor de begeleiding van de jongere. SYNTRA Vlaanderen riep in het verleden ook al op om te zorgen voor een duidelijke communicatie voor mentoren en trajectbegeleiding. Het mogelijk maken van een verdere professionalisering voor mentoren is nodig, net zoals het aanreiken van concrete handvaten voor het begeleiden van het leerproces van de leerlingen en voor de kwalitatieve evaluatie. Deze werkpunten worden in de studie opnieuw aangehaald. Een vast en gemeenschappelijk evaluatiesjabloon om met het opleidingsplan aan de slag te gaan zou volgens de wetenschappers een goede stap zijn.

Minister, hoe kunnen scholen vanuit hun expertise en knowhow over het opleiden van leerlingen, deze mentoren beter betrekken en ondersteunen zodat ze hun taak om de jongeren de nodige competenties op de werkvloer aan te leren met succes vervullen? Welke randvoorwaarden en welke richtlijnen zijn hiertoe nodig voor scholen? Bent u van mening dat er aan het opleidingsplan kan worden gesleuteld om mentoren sneller in het leertraject van de jongere te betrekken en in zijn cruciale rol te erkennen? Of denkt u nog aan andere acties die dit kunnen realiseren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het onderzoeksrapport van HIVA evalueerde het decreet, maar dat decreet geeft zelf al een aantal antwoorden op uw vragen. Zo is de professionalisering van de mentor de verantwoordelijkheid van de onderneming. Sinds 2019 hebben we vanuit de Vlaamse Regering beslist om de mentoropleiding verplicht te maken voor ondernemingen die een alternerende opleiding inrichten vanuit een bekommernis om de cruciale kwaliteit van de begeleiding op de werkplek

te versterken en te verzekeren. De sectoren en de collega's van het beleidsdomein Werk ondersteunen de ondernemingen hierin.

Vanuit de invalshoek van Onderwijs is het de trajectbegeleider die de link tussen leerling en mentor faciliteert. De trajectbegeleider doet de opvolging en coördinatie van het leerproces van de leerling en geldt als aanspreekpunt. De link met de mentor is hier dan ook cruciaal om tot een kwaliteitsvol traject te komen.

Decretaal is al voorzien dat het opleidingsplan opgemaakt wordt in samenspraak tussen school en onderneming. We merken dat het in de praktijk de trajectbegeleider en mentor zijn die dit samen doen. Het is binnen deze samenwerking dat ook de eerste stappen worden gezet in het uitwisselen van expertise in functie van het begeleiden van leerlingen.

De bevindingen uit het rapport van HIVA geven aan dat er nog groeipotentieel is in het betrekken van de mentor. De professionalisering van de trajectbegeleiders zal hierbij een belangrijke rol spelen. Deze wordt in eerste instantie opgenomen vanuit de onderwijskoepels en -netten. Vanuit Onderwijs hebben we aan de onderwijsverstrekkers in 2019 en 2020 een budget van 270.000 euro voor professionaliseringstrajecten ter beschikking gesteld. Dat professionaliseringstraject kan dan de komende jaren gebruikt worden voor de professionalisering van de trajectbegeleiders. We vermoeden dat we de komende jaren hiervan de vruchten zullen plukken en tot een kwaliteitsvolle trajectbegeleiding kunnen komen.

Daarnaast liep er een Europees project van 2019 tot 2020 met als doel buitenlandse inspiratie op te doen met betrekking tot professionalisering van leerkrachten en trajectbegeleiders in het kader van duaal leren. De koepels waren daarbij betrokken en hebben inspiratie kunnen opdoen die ze kunnen gebruiken bij de professionalisering van trajectbegeleiders.

Tot slot verwijst u naar een gemeenschappelijk evaluatiesjabloon. De evaluatie valt natuurlijk onder de autonomie van de scholen. Het opmaken van een eventueel gemeenschappelijk sjabloon zal dan ook vanuit de scholen of koepels moeten komen. Zij zijn de eindverantwoordelijke in de evaluatie van de leerling en worden in die hoedanigheid ook aangesproken door de onderwijsinspectie. Als ik daar enige faciliterende rol kan spelen, ben ik daar natuurlijk altijd toe bereid, maar in dezen wil ik toch ook wel de autonomie van de onderwijsinstellingen respecteren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel, minister. Als het over de kwaliteit van onze opleidingen gaat, denk ik dat het van alle belang is dat we over alle sectoren en domeinen heen samenwerken en wat loskomen van het hokjesdenken. We moeten dat proberen te overstijgen. Zelf heb ik gedurende mijn carrière als leerkracht ook mogen ervaren wat het is om stagebegeleider – of trajectbegeleider, zo u wil – te zijn. Mijn ervaring daar was dat men eigenlijk zowel vanuit het onderwijs naar het werkveld als vanuit het werkveld naar het onderwijs toch wel met een heel specifieke bril kijkt en dat dat er soms voor zorgt dat er te weinig bruggen gebouwd worden. Er zijn een aantal initiatieven. Ik denk aan zijinstromers, maar ook aan andere initiatieven waarbij we het werkveld wat dichterbij de onderwijsvloer brengen. Dat zijn kansen die we moeten grijpen.

Ik ben zeer tevreden om te horen dat er middelen voorzien worden voor de professionele trajecten, maar toch denk ik dat er daar nog kansen liggen. Ik zie bijvoorbeeld mogelijkheden om gezamenlijke opleidingen te voorzien voor zowel trajectbegeleiders als mentoren, zodat die dichterbij elkaar staan.

In elk geval kijk ik uit naar wat komt. Als we willen dat het werkplekleren een blijvende plek krijgt, als duaal leren echt wel een onderdeel wordt van het opleiden

van onze jongeren, dan denk ik dat we niet anders kunnen dan meer gaan samenwerken en meer gaan werken. Ik ben er trouwens van overtuigd dat als we investeren in dat coachen en dat evalueren, dat niet alleen voor onze leerlingen een effect kan hebben, maar ook voor de organisaties die ook meer en meer evolueren naar een lerende organisatie.

Een laatste vraag die ik nog heb, is in hoeverre de lerarenopleiding ook betrokken is in het opleiden van trajectbegeleiders en mentoren. Ik ervaar dat net het evalueren en het coachen, bijvoorbeeld het geven van feedback, toch iets is dat heel cruciaal is in het werkplekleren. En ik merk dat daar toch nog heel wat groeikansen zijn. Ik kijk dus uit naar de mogelijkheden die daar nog geboden worden.

Ik heb deze vraag vanmorgen trouwens ook gesteld, met wat extra vragen, aan uw collega Crevits, die daar ook wel een aantal punten in zag. Ik heb haar ook gevraagd of ze wou samenwerken met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en andere organisaties die zich inzetten voor het verzorgen van mentoropleidingen binnen zorgberoepen, omdat heel veel lokale besturen daar ook mee bezig zijn. Ze zou dat van zeer nabij opvolgen. Dus zeker voor die richtingen in de zorg lijkt me dat ook vanuit onderwijs een mogelijke piste. Ik hoor graag hoe u daarnaar kijkt.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt voor de vraag, mevrouw Vandromme. De wisselwerking tussen onderwijs en werkplekken is een belangrijke wisselwerking. Maar, en ik spreek ook vanuit mijn eigen verleden, dat zijn soms twee verschillende werelden. De onderwijswereld laten spreken met de werkgevers- en werknemerswereld, is niet evident, maar omgekeerd ook niet. Uit het onderzoek komt ook naar voren dat bijvoorbeeld mentor zijn al bij al een zware taak is, vooral de administratie die erbij komt. En een leerling begeleiden, daar hangt natuurlijk alles aan: dat gaat over inhoud, maar ook over het feit dat dat een jongvolwassene is, met de nadruk veelal op jong, en niet zozeer op volwassen. Dat vraagt toch wel wat zaken.

Nu, ik wil wel oproepen, minister en collega's, om ervoor op te letten dat we voldoende leerwerkplekken, of werkplekken tout court, blijven hebben. Want we zouden allerlei heel zware structuren en opleidingen kunnen opleggen aan die werkplekken, waardoor de kans bestaat dat ze ervoor gaan bedanken. Dan is dat natuurlijk wel jammer, want dan gaan we er op het vlak van leerwerkplekken, duaal leren en stages op achteruit in plaats van vooruit. Net die leerlingen willen op die werkplekken aanwezig zijn.

Ik wil dus een pleidooi voeren voor gezond verstand, niet voor zware administratieve structuren, zware opleidingen en dergelijke meer. Dat lijkt me contraproductief. Dat wil niet zeggen dat we aan de sectoren niet mogen vragen om in te zetten op kwaliteit en begeleiding. Vanuit sectorfondsen binnen Werk worden allerlei zaken gedaan en ik denk dat dit een van de zaken is waarvoor we dit kunnen gebruiken, om vanuit sectoren gericht, vanuit hun expertise, mensen op de werkvloer op te leiden, te begeleiden, te vormen. Dat lijkt mij een goede wisselwerking, zonder dat dit al te zwaar zou worden en zonder dat die mensen onder de decreten Rechtspositie Onderwijs zouden gaan vallen, want dat lijkt mij niet wenselijk te zijn. Die nuance wou ik toch aanbrengen, in het belang van studenten, in het belang van werkplaatsen en in het belang van het geheel.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Als het over het onderwijsluik gaat, dan nemen de koepels de belangrijkste rol op, namelijk de professionalisering van de begeleiders, maar de onderwijsadministratie faciliteert hen daarin. Men is momenteel ook aan het

werken aan een gezamenlijke visie rond die trajectbegeleiding, waarbij de bekommernis was geopperd dat men dat bekijkt vanuit eenzelfde bril, vanzelfsprekend in goede samenwerking met collega Crevits. Op dit ogenblik zijn er in het kader van de lerarenopleiding ook plannen om modules in te richten voor het opleiden van mentoren en trajectbegeleiders, in samenwerking met de sectoren.

Fasegewijs nemen we dus verschillende initiatieven met eenzelfde ambitie, namelijk ervoor zorgen dat dat duaal leren een succes kan worden in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de aanvullingen.

Fijn te horen dat er een visie wordt uitgewerkt rond de trajectbegeleiding. Dat zal ik zeker opvolgen. De autonomie van de onderwijsinstellingen in het organiseren van de stages vind ik natuurlijk ook belangrijk, maar ik vind het ook belangrijk dat er een gemeenschappelijke visie komt, zodat men gelijke verwachtingen kan stellen. Het kan bijvoorbeeld niet zijn dat zorginstellingen – en ik spreek uit ervaring – samenwerken met verschillende scholen en allerlei verschillende trajecten moeten gaan opvolgen, wat er alleen maar voor zorgt dat die opleidingsaanbieders of leerwerkplekken afstand nemen. We moeten dus in beide richtingen gaan zoeken.

Maar goed, vanmorgen zei minister Crevits dat er in de sectorconvenanten ook nog wel wat mogelijkheden waren en dat er trouwens nog een aantal financiële tegemoetkomingen waren ten aanzien van bedrijven die leerlingen opvingen. Daar heb ik ook gevraagd naar de evaluatie en die komt eraan.

In elk geval ben ik blij dat de lerarenopleiding de expertise in het evalueren en coachen ook wil delen met de trajectbegeleiders en mentoren.

We kijken uit naar wat er komt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kim De Witte aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over inburgeringscursussen aan de centra voor basiseducatie – 3404 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega's, minister, ik heb inderdaad een vraag over de inburgering. De Vlaamse Regering past haar integratie- en inburgeringsbeleid aan. Het nieuwe Inburgeringsdecreet dat op tafel ligt, roept heel wat vragen op bij een aantal actoren, meer bepaald bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), bij de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), bij de academici en, last but not least, bij leerkrachten zelf. We hebben de jongste weken allemaal wel die mails ontvangen, denk ik, van leerkrachten van de centra voor basiseducatie (CBE's). Minister, zij hebben een brievenactie georganiseerd gericht aan u, minister Crevits, minister Somers en een aantal parlementsleden. Ik heb veel mails gehad.

Hun bezorgdheden gaan eigenlijk over de aanpassingen aan dat inburgeringstraject. Vanaf 2022 zouden cursisten moeten betalen voor een deel van dat traject, meer bepaald voor de cursussen en toetsen Nederlands als tweede taal (NT2) en voor de cursus maatschappelijke oriëntatie (MO). Het zou gaan over 360 euro. Voor een aantal mensen is dat veel geld. Zeker voor mensen in preciaire financiële

situaties is dat een extra drempel. Wetende dat de helft van die cursisten dat traject eigenlijk uit vrije wil volgt, is er het risico dat een aantal mensen afhaken.

Meer specifiek gericht op deze commissie, om dat inburgeringsattest te behalen zouden nieuwkomers moeten slagen voor de gestandaardiseerde testen voor de cursus NT2. Dat is een resultaatsverbintenis en die dreigt voor een nieuwe drempel te zorgen. Een deel van de inburgeraars zal ook een hoger niveau qua kennis van het Nederlands moeten bereiken, namelijk B1 in plaats van A2. Zeker voor laaggeletterde cursisten kan dat een probleem vormen.

Op vrijdag 2 april vond een gesprek plaats tussen minister Somers en de initiatiefnemers van die briefschrijfactie. Minister, naar ik heb begrepen is er nog geen gesprek geweest met u daarover.

Ik heb de volgende vragen over die hertekening. Wat is de stand van zake met betrekking tot de ontwikkeling van die gestandaardiseerde testen? Welke partners zijn die testen aan het ontwikkelen? Welke timing wordt vooropgesteld voor de ontwikkeling, het testen en de invoering van die gestandaardiseerde testen?

Veel cursisten basiseducatie zijn laaggeletterd. Hoe zwaar zullen die testen doorwegen in het volbrengen van de cursussen? Zal er nog ruimte zijn voor permanente evaluatie? Kunnen de testen op het niveau van het centrum worden uitgevoerd door leerkrachten die de cursisten kennen, of zijn het testen die centraal worden afgenomen en geëvalueerd? Vreest u niet dat heel wat cursisten zullen afhaken als die lat wordt verhoogd? Wat is de specifieke aandacht voor laaggeletterde cursisten?

Op dit moment kan het niveau B1 dat moet worden behaald, niet worden gegeven in de CBE's, alleen in de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's). Gaat u zorgen voor extra financiering en extra krachten voor die CBE's voor het aanbieden van dat hoger niveau B1, of zult u daarvoor zorgen bij de CVO's? Dat is momenteel niet duidelijk voor de mensen.

Volgens het nieuwe financieringsdecreet van de CVO's en de CBE's moeten die lessen Nederlands voor inburgeraars gratis zijn. Hoe valt dat te rijmen met het betalend maken van de cursussen, zoals vooropgesteld in het nieuwe Inburgeringsdecreet?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De vertrekbasis van heel dit verhaal is het Vlaamse regeerakkoord, waarin we ook een duidelijke visie op de hertekening van het inburgeringsbeleid hebben opgenomen. We willen daarbij inspelen op de noden en uitdagingen van de 21e eeuw. Dat bestaat erin dat we inburgeraars beter willen voorbereiden op onze maatschappij, dat we hun kansen op succes, op slagen in onze samenleving willen versterken. We vragen daarbij een grotere inspanning van de inburgeraar, maar tegelijk bieden we meer kansen door het aanreiken van de hefboomen om als een volwaardige burger in Vlaanderen te kunnen functioneren.

In juli van afgelopen jaar hebben we verduidelijkt in een nota hoe we dat gaan realiseren en operationaliseren. In die nota kondigen we ook aan dat we met betrokkenheid van de onderwijsverstrekkers zullen evolueren naar een gestandaardiseerde NT2-test, die net- en koepeloverschrijdend wordt ingezet binnen alle NT2-opleidingen van CVO en CBE. Met deze NT2-test willen we echt een hefboom bieden aan elke inburgeraar, maar ook aan andere anderstaligen, ongeacht de plaats waar men NT2 volgt om hetzelfde taalniveau te behalen, zodat zo'n test en attest ook dezelfde waarde hebben.

We kijken momenteel naar partners voor de ontwikkeling van gestandaardiseerde NT2-testen. We willen daar snel mee gaan, maar de kwaliteit moet natuurlijk gegarandeerd zijn. De ontwikkeling omvat, naast het opstellen van het testmateriaal,

een grootschalige proefafname van de ontwikkelde testen bij een steekproef van cursisten.

Deelname aan de gestandaardiseerde test is misschien niet evident voor cursisten met een lage geletterdheidsgraad. Net daarom hebben we zowel bij de ontwikkeling als bij de afname van de gestandaardiseerde NT2-testen voldoende oog voor die cursisten. De testen zullen peilen naar vier vaardigheden: spreken, luisteren, lezen en schrijven en maken het mogelijk om te differentiëren naar cursisten met zwakkere schriftelijke vaardigheden.

Het is niet de bedoeling om in te grijpen op de manier waarop het NT2-onderwijs georganiseerd wordt. Ik denk dat het de autonomie van de onderwijsverstrekkers is en blijft om te bepalen op welke pedagogische wijze zij de inhoud willen overbrengen. Ze zullen nog steeds kunnen kiezen voor de wijze van evaluatie per module. Permanente evaluatie blijft natuurlijk mogelijk. Maar het certificaat na de volledige opleiding van het betrokken taalniveau zal pas uitgereikt kunnen worden wanneer de cursist slaagt voor die test.

We bekijken nu hoe de afname van de gestandaardiseerde NT2-testen zo optimaal mogelijk georganiseerd kan worden. Een van de mogelijkheden is toe te laten dat testen afgenomen worden door de leerkrachten van de centra. Dit heeft als voordelen dat het eigenaarschap bij de centra ligt en dat het efficiënter is op het vlak van logistiek en kosten. Ook voor de cursisten is het een voordeel om de test af te leggen in een vertrouwde omgeving met vertrouwde mensen. Zeker voor laaggeletterde cursisten denk ik dat dat inderdaad van belang is.

Wat het behalen van het taalniveau B1 mondeling voor verplichte inburgeraars betreft, wil ik benadrukken dat die maatregel van toepassing is op personen die gedurende twee jaar niet gewerkt hebben of een opleiding gevolgd hebben. Ik vind het dan echt niet onredelijk om te vragen dat ze in die periode van het taalniveau A2 naar het taalniveau B1 mondeling evolueren door het volgen van een NT2-opleiding. Een hoger taalniveau zal ook hun kansen om te slagen in onze samenleving gevoelig verhogen.

Het behalen van het taalvaardigheidsniveau B1 mondeling verloopt in twee stappen. Tijdens het inburgeringstraject wordt het taalniveau A2 behaald. Na het behalen van het inburgeringsattest heeft de betrokkene twee jaar tijd om van A2 naar B1 mondeling te evolueren. Dit is een redelijke termijn. De termijn om van A2 naar B1 mondeling te schakelen voor een gemiddelde cursist in een centrum voor volwassenenonderwijs bedraagt maar de helft van de termijn, namelijk twaalf maanden. Bovendien voorziet het nieuwe Integratiedecreet vrijstellingen en een uitstelregeling. Mijn collega bevoegd voor inburgering is bezig met het verder bepalen van de randvoorwaarden, waaronder ook de criteria waarop sommige inburgeraars vrijgesteld kunnen worden. Dat kan bijvoorbeeld wegens medische of persoonlijke redenen of wegens beperkte leercapaciteiten. Dus dat ventiel wordt ook voorzien. VDAB is hier natuurlijk ook een belangrijke partner.

Het gaat om een kleine groep en dus zal de budgettaire impact beperkt zijn. Wel voorzien we nog in een aanpassing van het decreet Volwassenenonderwijs, waardoor de CBE's onderwijsbevoegdheid krijgen voor het aanbod NT2 op niveau B1.

Over het betalend maken van de lessen NT2 is het regeerakkoord ook zeer duidelijk en in die zin zal het worden uitgevoerd. Wel wil ik al meegeven dat de huidige kostprijs van een inburgeringstraject voor de belastingbetaler ongeveer 4500 euro per traject bedraagt. Door een beperkte vergoeding aan de deelnemers te vragen, zorgen we ervoor dat de inburgeraars dat traject nog meer naar waarde schatten en als minder vrijblijvend ervaren. Dit is ook gerechtvaardigd als we kijken naar de hoge kostprijs voor de overheid, de belastingbetaler en naar de mogelijkheden die via die weg geboden kunnen worden aan mensen om sociaal mobiel te worden en ervoor te zorgen dat ze omhoog kunnen klimmen op de ladder.

Tegelijk willen we een kwalitatief sterker inburgeringstraject aanbieden en een betere doorstroom naar VDAB mogelijk maken om de werkzaamheidsgraad te verhogen. Door een beperkte financiële vergoeding te vragen, willen we de waarde van het inburgeringstraject voor zowel inburgeraars zelf als voor de samenleving versterken. Dat lijken mij nobele doelstellingen.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord.

Het is voor mij nog niet heel helder wie bezig is met de ontwikkeling van die testen. Is er al een partner gevonden die de testen zal ontwikkelen? Of bent u nog op zoek? Ik had begrepen dat er in academische milieus weinig animo is om dit te doen. Het zou fijn zijn als u daar nog wat toelichting bij zou kunnen geven.

Ik ben blij met een aantal punten die u aanhaalt, namelijk dat er echt ruimte is voor een mondelinge toets en dat die zal worden afgenomen in de vertrouwenscentra. Dat zijn belangrijke bekommernissen die leven en waarover u helderheid schept.

Het klopt inderdaad dat dit een maatschappelijke kost heeft. Onderwijs is duur, maar vreest u niet dat mensen die vrijwillig deelnemen – een op twee – zullen afhaken door die drempel? Als ze zullen moeten betalen, zullen ze misschien niet meer deelnemen. Het gevolg zou kunnen zijn dat er niet meer mensen deelnemen, maar net minder.

Wat betreft het aanbod staat dit zinnetje in het ontwerp van decreet: "Wanneer het reguliere NT2-aanbod in het volwassenenonderwijs ontoereikend blijkt, kan een beroep worden gedaan op privaat aanbod." Voor mij is niet helder in welke richting u momenteel zoekt. Ik kreeg ook graag daar meer verduidelijking over.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): We hebben inderdaad heel wat mails gekregen van mensen die verontrust zijn. Ik denk dat we wel kunnen stellen dat er tamelijk ingrijpende aanpassingen op stapel staan voor de inburgeringstrajecten.

Er zitten ook heel wat positieve zaken in. Ik denk dan bijvoorbeeld aan dat netwerktraject waarbij de inburgeraar bijgestaan wordt door een buddy, het lopen van een stage, het opnemen van vrijwilligerswerk. Aan de andere kant zijn het nieuwe maatregelen.

Onze fractie heeft steeds gevraagd om te blijven monitoren en de mogelijke effecten te blijven inschatten. Als medeauteur van de visienota, minister, trekt u het luik Onderwijs. We begrijpen dat er in het ontwerp van decreet dat definitief werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering nog geen onderwijsluik zit. Als ik het goed heb, gaat het ook over de aanpassing van de onderwijsbevoegdheden. Wanneer komt u met dat luik Onderwijs? Is 1 januari 2022 dan nog haalbaar? Het is volgens ons niet wenselijk om het in stukken in werking te laten treden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat het de bedoeling moet zijn om inburgeraars de kans te geven om zo snel en zo goed mogelijk in te burgeren. En blijkbaar zijn de visies in de samenleving daar verdeeld over.

Minister, als u zegt dat het toch allemaal zo fantastisch en zo goedbedoeld is, dan vraag ik mij af waarom er zoveel protest komt en er zoveel onrust is in de sector. Want die is er wel degelijk.

U zegt ook dat u toch voor de gestandaardiseerde tests wilt gaan. Niet alleen hier, maar ook in andere domeinen is dat het geval. U hebt dat in de markt proberen te zetten. Ik heb begrepen dat er toch wat weerstand komt van bepaalde universiteiten, die laten weten dat het hen heel erg moeilijk lijkt om op die tijd een gestandaardiseerde test te maken en dat het binnen de setting zoals die voorligt, vrijwel onmogelijk is om het te doen. Wat gaat u doen met die opmerkingen? Ik heb begrepen dat zij vragen om met hen rond de tafel te gaan zitten. Gaat u daarop in? Of gaat u dan maar naar iemand anders die die test moet uitwerken?

Wij stellen ons heel grote vragen bij die test. Voor ons lijkt dat een grote drempel te zijn. Maar als u er toch mee zou willen doorgaan, dan lijkt het mij van het allergrootste belang dat die test wel doet waarvoor hij bedoeld is, en niet bijkomende belemmeringen of drempels opwerpt.

Wilt u met de universiteiten die kritiek hebben gegeven op de mogelijkheid tot het ontwikkelen van zo'n test, rond de tafel te gaan zitten om te kijken wat er op dat vlak nog mogelijk is?

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik wil onze collega er even op wijzen dat het hier in Vlaanderen allemaal nog zeer goed meevalt wat die drempels betreft. Ik kijk hier eventjes op een internetpagina over de drempels die men in Australië oplegt. Het zijn er een stuk of zeven. Ik ga ze eventjes overlopen.

Je moet al ouder zijn dan 18, dus geen minderjarige vluchteling. Je moet jonger zijn dan 45, dus geen mensen die binnenkomen om een pensioen binnen te pakken waarvoor ze nooit gewerkt hebben. Jouw beroep of het beroep van je partner staat op de beroepenlijst van Australië. Beroepen waar zij geen behoefte aan hebben, komen dus niet binnen. Je moet voldoen aan eisen met betrekking tot behaalde diploma's en werkervaring. Dus mensen die helemaal geen werkervaring hebben, komen daar al niet binnen. In de puntentest van Australië scoor je voldoende punten. Je moet dus voldoende kennis van het land en zo hebben. Je kennis van de Engelse taal moet aan een bepaald niveau voldoen. Er staat niet bij welk niveau, maar ik neem aan dat dat niet het beginnersniveau is. Het wordt getoetst door middel van een Engelse test. Je moet dus al voldoende Engels verstaan om de test te kunnen oplossen. En ten slotte is het belangrijk dat je in goede gezondheid bent. Je moet bij de aanvraag van een visum voor Australië aantonen dat je geen strafblad hebt.

Met andere woorden, mijnheer De Witte, de meeste mensen die hier zomaar binnen komen waaien, zouden in Australië niet binnen mogen. Wij zijn in Vlaanderen dus nog veel te mild en veel te goedkoop. En als het aan ons ligt, dan moeten mensen die – terecht – moeten inburgeren, daar de volledige kosten van betalen, of ze zouden in hun land van herkomst op zijn minst al een cursus gevolgd moeten hebben, zoals dat in Australië gaat. Dat is niet onmenselijk. Dat is een normale gang van zaken. En dat is niet alleen in Australië zo. Ik vind dus dat wij nog veel te mild zijn.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik kom zelf ook nog heel kort tussen. Het is zeker geen geheim dat onze fractie wel een heel grote voorstander is van die net- en koepeloverschrijdende NT2-test, net om de kwaliteit te garanderen. Want de kennis van het Nederlands is echt wel essentieel, niet alleen om in te burgeren, om deel te nemen aan het maatschappelijke leven, naar verenigingen te kunnen gaan en hobby's uit te oefenen, maar ook om mensen echt naar een job toe te leiden. Als voormalig OCMW-voorzitter weet ik dat het echt wel een groot struikelblok is als de kennis van het Nederlands onvoldoende is.

U haalt aan dat er aandacht is voor laaggeletterden. Dat vinden wij zeer terecht. Dat is een goede zaak. Maar ik vind het toch ook wel belangrijk om hier aan te

halen dat inburgeren een zaak is van rechten en van plichten. Dat is geen gratis-verhaal. Ik volg de PVDA daar absoluut niet in. U haalt hier een bedrag aan van 4500 euro dat dat traject kost aan de belastingbetaler. Ik vind dat we daar iets voor in de plaats mogen vragen.

Mijnheer De Witte zegt dat mensen dan misschien niet gaan deelnemen. Ik weet nu niet wat die beperkte vergoeding is, maar het kan ook anders werken en motiveren om net wel naar de lessen te blijven komen.

Verder heb ik geen vragen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de financiële vergoeding voor de NT2-cursussen en de tests betreft: dat gaat eigenlijk over een aanpassing van de bestaande regelgeving voor het inschrijvingsgeld voor het volwassenenonderwijs en van het beurzensysteem van studenten van een universitair talentcentrum. Wat is daaromtrent de ambitie? Voor de cursus NT2, met inbegrip van de test, aan een CBE of CVO, wordt het standaardtarief van 1,5 euro per lestijd gevraagd, met een bijdrageplatform van 180 euro voor het NT2-traject tot en met A2. Die betaling gebeurt per module, zoals trouwens gebruikelijk in het volwassenenonderwijs, en dus gefaseerd. Voor een NT2-cursus aan een universitair talentcentrum passen we het huidige beurzensysteem aan, waardoor elke inburgeraar zelf een bijdrage van 180 euro moet voorzien, wat allemaal nogal relatief is in het licht van de werkelijke kostprijs.

Ik begrijp natuurlijk wel de onrust in het veld, omdat er nu een gestandaardiseerde test komt. Dat wil dus zeggen dat die in de plaats van of boven op de eigen test komt. Iedereen die zichzelf respecteert, zal wel de nodige waarde hechten aan een eigen test, wat ik ook begrijp, maar ik denk toch dat we er via die test voor kunnen zorgen dat de waarde van het finale attest zal verhogen. De appreciatie nu kan heel verschillend zijn, want je weet niet wat, waar, in welke mate en met welke intensiteit wordt bevraagd en getest.

Wat de verdere ontwikkeling van de gestandaardiseerde testen betreft, zijn we inderdaad in gesprek met een partner in functie van die ontwikkeling. Iemand gaf aan dat er wel wat contestatie was of vragen in hoofde van sommige wetenschappers. Ook die hebben we gecontacteerd om in gesprek te gaan. We hebben gezegd dat de afname voorzien is voor september, maar voor mij is het belangrijkste de kwaliteit. Dat primeert in dezen.

Tot slot is er ons eigen luik, waarbij we inderdaad moeten voorzien in een onderwijsbevoegdheid voor CBE's voor NT2 op het niveau B1. Daarvoor ga ik met een concreet voorstel naar de regering. Ik denk dat dat binnen dit en een week of twee zal zijn.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, bedankt voor de verhelderingen die u meegeeft. Wij gaan het zeker blijven opvolgen.

Ik wil nog twee dingen zeggen in mijn slotwoord, ten eerste rond het betalend maken. Ik denk dat het risico bestaat dat dat nog maar het begin is. Mijnheer Laeremans, in Nederland is de prijs die inburgeraars moeten opleggen 2000 euro, en daar komen ze nu zelf van terug, want het helpt niet: er zijn minder mensen die het volgen.

Mevrouw Grosemans, het verschil is natuurlijk dat de mensen die het moeten volgen, de prijs gewoon doorrekenen naar het OCMW. U zegt dat het de bereidheid om het goed te doen, zal verhogen, omdat ze er zelf voor betalen, maar mensen

die het niet kunnen betalen, zullen het doorrekenen aan het OCMW en mensen die het niet hoeven te betalen, die gaan afhaken. Dat is onze vrees. En het resultaat op het vlak van integratie en inburgering gaat onzes inziens niet verbeteren.

Wat de testen betreft, geeft u een aantal opklaringen die wij verder zullen aftoetsen met het veld. Wij zullen deze zaak zeker verder opvolgen want dit is een heel belangrijk dossier voor die mensen ter plaatse en voor de samenleving.

Wat het werk betreft, gaat het over de visie over integratie. Integratie gebeurt in de samenleving. Die testen en die opleiding hebben een bepaalde meerwaarde maar gebeuren in de samenleving en effectief via het werk. In plaats van die mensen te straffen door de drempeltoegang tot het werk te bemoeilijken zou u die beter vergemakkelijken en zorgen dat er veel meer mensen aan de slag zijn. Op die manier leren ze de taal van hun collega's, van de anderen. Dat is onze visie op integratie, wij steunen dit beleid dus niet maar dat is natuurlijk geen verrassing voor jullie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de leermiddelen van Digisprong voor het buitengewoon onderwijs – 3418 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Loes Vandromme

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Met de visienota Digisprong zal de Vlaamse Regering 375 miljoen euro investeren in de digitalisering van het onderwijs. Minister, in voorgaande commissievergaderingen lichtte u de verdeling en plannen van deze visienota al toe. Recent maakte u ook bekend dat die Digisprong uitgebreid wordt. Ook elke leerling in het buitengewoon onderwijs, het deeltijds beroepsonderwijs waar leerlingen twee dagen per week les krijgen en in de leertijd waar leerlingen een dag per week les krijgen, zal een eigen toestel kunnen krijgen. Dat kan een laptop zijn, maar evengoed een tablet of een ander device.

U maakt daar 10 miljoen euro voor vrij en zorgt er op die manier voor dat ook kwetsbare leerlingen en leerlingen met speciale zorgnoden gebruik kunnen maken van een eigen laptop. Dat geld komt bovenop de voorziene 375 miljoen euro. Elke school in het buitengewoon en deeltijds onderwijs zal vanaf volgend schooljaar een budget per leerling krijgen.

Minister, kunt u toelichten hoe de middelen zullen worden verdeeld?

Zullen de richtlijnen die voor de aankoop van laptops in het leerplichtonderwijs gelden, ook worden doorgetrokken naar het buitengewoon en deeltijds beroepsonderwijs? Of zullen er specifieke richtlijnen komen voor deze scholen?

Voorlopig gaat het nog om een eenmalige actie. In welke mate is het de bedoeling om deze middelen structureel te verankeren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb de Vlaamse Regering onlangs een visienota voorgelegd met als titel 'Beter leren, beter voelen'. Daarmee wil ik uiting geven aan het gegeven dat deze twee aspecten met elkaar samenhangen. Wie zich beter voelt, zal beter leren en wie beter leert, zal zich beter voelen.

Wij hebben eerder al, na ruggenspraak met een expertenwerkgroep, pedagogen, psychologen en pedagogische begeleidingsdiensten, gefocust op de aanpak van de leerachterstand en het welbevinden van leerlingen op de korte termijn, lees tot het einde van dit schooljaar. Het tweede luik, 'Beter leren, beter voelen', gaat over de initiatieven die we plannen op lange termijn waaronder de aanpak van de leerachterstand en het welbevinden van leerlingen.

De ICT-middelen waarin nu wordt voorzien voor de groep leerlingen die u opsomt, sluiten aan bij dat eerste speerpunt, dus die leerachterstand. Het is nu het moment om deze digitale achterstand aan te grijpen en er een Digisprong van te maken, ook voor deze doelgroep. Voor alle duidelijkheid, het gaat om de leerlingen in het buitengewoon onderwijs, opleidingsvorm 1 en 2, leerlingen in het deeltijds beroepsonderwijs en leerlingen in de leertijd. Deze doelgroep is goed voor ongeveer een 18.000 leerlingen. De leerlingen uit de opleidingsvorm 3 en 4 waren al opgenomen in de Digisprong.

Ik had dat nog niet gedaan voor de leerlingen van opleidingsvorm 1 en 2 in het deeltijds beroepsonderwijs en de leerlingen in de leertijd omdat daar wat meer discussie over was, namelijk of daarvoor in dezelfde budgetten moet worden voorzien en zo ja, in welke vorm.

Op grond daarvan heb ik een steekproefbevraging laten organiseren door het departement bij een aantal centra voor deeltijds onderwijs en de betrokken scholen. Daaruit bleek de vraag naar een specifieke aanpak. Men gaf aan dat de doelgroep niet zozeer moet worden ondersteund door een eigen ICT-toestel per leerling gelet ook op de hoge mobiliteit van die leerlingen en hun specifieke noden. Daarmee hangt samen dat die groep van leerlingen natuurlijk een hoog aantal in- en uitschrijvingen per schooljaar kent wat het opvolgen van hun eigen ICT-toestel per leerling natuurlijk wel wat complexer maakt. Verder hebben leerlingen buitengewoon onderwijs veelal specifieke noden, bijvoorbeeld leermateriaal aangepast aan hun beperking of moet er worden geïnvesteerd in het aanpassen van een ICT-toestel. Ik zal voor deze doelgroep misschien nog meer dan voor andere ruimte geven aan de scholen en de centra om een eigen beleid daarrond uit te bouwen en maatwerk mogelijk te maken.

Wil een school of centrum in deze middelen voorzien om de leerling toch een ICT-toestel ter beschikking te geven, dan kan dat uiteraard. Maar wil een school of centrum bijvoorbeeld voorzien in een centraal beheerde stock uitleenlaptops en daarnaast investeren in een uitbreiding van de klasinfrastructuur, dan is dit eveneens mogelijk.

Wat de verdeling van de middelen betreft, houd ik het ook eenvoudig en vertrek ik van de leerlingenaantallen op 1 februari 2020, net als bij de telling voor de Digisprong. Ook het bedrag per in aanmerking komende leerling is identiek: 510 euro per leerling voor een ICT-toestel en 42 euro per leerling voor ICT-infrastructuur.

Het gaat om eenmalige relancemiddelen. Het project Digisprong zal opgevolgd worden door het kennis- en adviescentrum zodra dit operationeel is in het najaar van 2021. In 2023-2024 komt er een grondige evaluatie via onder meer een nieuw MICTIVO-onderzoek (Monitor ICT-Integratie in het Vlaamse Onderwijs). Op basis hiervan zal pas een vervolgtrajec kunnen worden bepaald. Vanuit Digisprong wordt wel voorzien in een recurrent vervolg van ongeveer 11 miljoen euro per jaar voor alle niveaus, vanaf 2023.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik ben zeer tevreden dat u alle onderwijsniveaus op die digitale trein zet. Ik hoorde u net zeggen dat het gaat over

18.000 extra leerlingen die nu ook die digitale ondersteuning krijgen. Dat is fantastisch nieuws. Maatwerk is hier inderdaad enorm belangrijk en dus is het goed dat er veel ruimte wordt gelaten aan de scholen om die middelen zo veel mogelijk zelf te verdelen. Het is ook heel goed dat u rekening houdt met de input die u kreeg van de schoolleiding. Dat zal de uitrol van de Digisprong zeker ten goede komen.

In de Digisprong zoals we die kennen, zat ook ondersteuning, training en vorming van leerkrachten. In welke mate zal hier in die middelen voorzien zijn voor het buitengewoon onderwijs en het deeltijds beroepsonderwijs? Is daar nog ruimte voor?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik vind dit een beetje een vreemde gang van zaken. Ik stel vast dat hier een vraag wordt gesteld over een visienota die geagendeerd is en ik dacht dat het niet de bedoeling was daar vragen over te stellen. Maar daar kunnen we het straks in de regeling van de werkzaamheden nog over hebben, collega Grosemans.

Minister, ik heb nog twee bijkomende vragen voor u over de tweede schijf van de Digisprong. De middelen uit de Digisprong zullen in tweede schijven worden uitbetaald. De eerste schijf is onderweg of inmiddels geland in heel wat scholen. Maar gelet op het beperkte tijdbestek waarin de middelen mogen worden benut enerzijds en de noodzaak van de tweede schijf om voor elke leerling in een toestel te voorzien anderzijds, is de vraag wanneer die tweede schijf er komt. Zal die op dezelfde manier worden berekend omdat de invloed van die leerlingenaantallen natuurlijk een rol speelt? Het leerlingenaantal op 1 februari 2020 is immers niet hetzelfde als op het moment dat de middelen of de toestellen er zullen zijn. Zal daar rekening mee worden gehouden? Zal er een zekere flexibiliteit aan de dag worden gelegd ten aanzien van de scholen?

Er zijn scholen die zeggen dat ze geen middelen of toch minder dan 510 euro hebben gekregen voor de extra leerlingen die zij op dat moment hebben. Hoe moeten scholen daarmee omgaan?

Ik heb nog een algemene vraag. Mogen grote schoolbesturen met verschillende scholen met verschillende snelheden op het niveau van het schoolbestuur die middelen herverdelen over de verschillende scholen in functie van het ICT-beleid dat zij uittekenen voor de hele groep?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er is gevraagd naar de fasering van de uitkering van de middelen. Het gaat voor alle duidelijkheid over twee schooljaren om te benutten, dus tot en met 2023.

Nu hebben we in een eerste schijf al 230 miljoen euro uitbetaald. De volgende schijf van 155 miljoen euro is voor volgend jaar, eveneens op grond van die leerlingenaantallen.

We hebben een bedrag van 385 miljoen euro. Wat ik hier nu toelicht voor de opleidingsvormen 1 en 2 voor leerlingen in het deeltijds beroepsonderwijs en leerlingen in de leertijd – die groep van 18.000 leerlingen – gaat over extra budget boven op de Digisprong. Dat zijn middelen die nog eens bij die 385 miljoen euro komen. Ik weet niet uit het hoofd hoeveel het is, ik kan het uitrekenen: $18.000 \times 510 + 42 \times 555$. Dat is keiveel, u moet het zelf maar eens uitrekenen.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, die digitalisering in het onderwijs is heel belangrijk, we hebben dat al heel dikwijls gezegd. Het is geen doel maar een goed middel om te ondersteunen en het is ook fijn dat kwetsbare kinderen nu ook die digitale ondersteuning krijgen.

We hebben het al gehad over het nieuwe MICTIVO-onderzoek dat u plant met een heel grondige evaluatie van het ICT-beleid. Dat is een heel goede zaak, we kijken daar absoluut naar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.